

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE CÍFER NA ROKY 2014-2020

TORVEL

Pre obec Čífer spracovala v roku 2014 spoločnosť TORVEL s. r. o.

OBSAH

1. Úvodná časť	3
2. Analytická časť	5
<i>Súhrnná charakteristika územia</i>	5
<i>Sociálna charakteristika – ľudské zdroje</i>	6
<i>Ekonomická charakteristika</i>	25
<i>Environmentálna charakteristika</i>	29
<i>Rozvojové dokumenty vyššieho rádu – NSRR TTSK</i>	32
<i>SWOT analýza</i>	34
3. Strategická časť	37
4. Programová časť	45
5. Realizačná časť	56
6. Finančná časť	61

1. ÚVODNÁ ČASŤ

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020
Typ:	Strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
Územné vymedzenie:	Obec Cífer, ZUJ: 506877, kód k.ú.: 808130
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	V procese prípravy
Dátum platnosti:	1.1.2015-31.12.2020
Verzia časti dokumentu:	1.0
Publikovaný verejne po častiach:	Informácia na obecnom zastupiteľstve
Predkladá:	Mgr. Maroš Sagan, PhD., starosta obce
Zámer spracovania PHSR	
Forma spracovania:	S pomocou externých odborníkov spracovanie na základe verejnej súťaže. Spracovateľom je spoločnosť: TORVEL s. r. o., sídlo: Sekulská 5, 841 04 Bratislava, IČO: 45 867 666. Spracovateľský kolektív: PaedDr. Jaroslav Zerola (team leader), Mgr. Michal Baráth, Mgr. Veronika Baričová.
Riadenie procesu spracovania:	Dokument bol spracovaný v platnej legislatívy na podporu regionálneho rozvoja a metodiky na spracovanie PHSR. Zapojenie verejnosti bolo uskutočnené dotazníkovou formou.
Obdobie spracovania:	Obdobie spracovania dokumentu je od 23.6.2014 do 31.10.2014 v členení podľa metodiky na spracovanie PHSR (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, júl 2014).
Financovanie spracovania:	Náklady na vlastné spracovanie dokumentu na základe výsledku verejnej súťaže boli financované z vlastných zdrojov obce Cífer (rozpočet obce).
Informácie:	www.cifer.sk

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Cífer je hlavným strategickým dokumentom pri určovaní smerovania ďalšieho rozvoja územia obce Cífer, ktorým sa riadia zástupcovia obce pri výkone svojej činnosti a rozhodovaní a odzrkadľuje potreby obyvateľov obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len „PHSR“) je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Základný legislatívny rámec pre vypracovanie PHSR obce Cífer tvorí Zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a Zákon NR SR č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení. Jedným z hlavných nástrojov, prostredníctvom ktorého obec zabezpečuje regionálny rozvoj je PHSR obce.

Potreba vypracovať nový PHSR obce Cífer je podmienená zmenenými podmienkami v spoločnosti a živote obce, ďalej zo zmenených legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja) a vyplýva z prípravy na nové programové obdobie 2014-2020 pre čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie (EŠIF, zdroj: Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020, Národná stratégia regionálneho rozvoja, priority Trnavského samosprávneho kraja (ďalej len NSRR TTSK), Regionálna integrovaná územná stratégia (ďalej len RIUS)).

Metodika vypracovania dokumentu: uplatnenie princípu partnerstva v súlade s metodikou OECD Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov SR a Metodikou pre spracovanie PHSR (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, júl 2014). PHSR obce Cífer je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými pre Trnavský samosprávny kraj v Národnej stratégii regionálneho rozvoja (máj 2014). Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva.

Partnerstvo je spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja.

Sociálno-ekonomickí partneri sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyššie územné celky, obce, mikroregionálne združenia a iné fyzické a právnické osoby pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cífer 2007-2013,**
- **Program rozvoja bývania Obce Cífer na obdobie rokov 2014-2020,**
- **Územno-plánovacia dokumentácia vrátane všetkých doplnkov k ÚPN – SÚ Cífer.** Územno-plánovacia dokumentácia v súlade s podkladmi stanovenými zákonom,
- **Programový rozpočet obce Cífer na roky 2014-2016,**
- **Záverečný účet obce Cífer na roky 2007 až 2012,**
- **Koncepcia odpadového hospodárstva Obce Cífer v rokoch 2009-2013,**
- **Rating obce.**

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja TTSK 2007 – 2013,
- Územný plán VÚC TTSK,
- Regionálna inovačná stratégia TTSK, 2011.

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Partnerského dohoda na roky 2014-2020,
- Operačné programy – Kvalita životného prostredia, Integrovaná infraštruktúra, Efektívna verejná správa, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, Integrovaný operačný program a ostatné,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (2014),
- Základné východiskové dokumenty na nadnárodnej úrovni,
- Stratégia Európa 2020,
- Spoločenský strategický rámec EK.

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

Súhrnná charakteristika územia

Pri spracovaní analytickej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 bola použitá metodika zberu celoslovenských a regionálnych štatistických a ostatných dát zverejnených na portáli Štatistického úradu SR, ÚPSVaR Trnava a dostupných informácií od zamestnancov obce Cífer. Analýza obsahuje okrem tabuľkovej časti aj časť textovú, ktorá popisuje a vysvetľuje výsledky analýzy.

Základná charakteristika - Rozvojový potenciál. Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Cífer do Trnavského samosprávneho kraja a okresu Trnava. Obec Cífer spolu s pridruženými časťami Pác a Jarná je najväčšou obcou Trnavského okresu. Leží v jeho juhozápadnej časti. Katastrálne územie Cífer má rozlohu 2234 ha (bez Jarnej a Pácu). Susedí s katastrálnymi územiami obcí Ružindol, Hrnčiarovce, Zeleneč, Slovenská Nová Ves, Čataj, Igram, Kaplna, Báhoň a Jablonec. Obec leží medzi dvomi dôležitými dopravnými trasami: cestnou a železničnou - medzi Trnavou a Bratislavou. V obci je vysoko rozvinuté poľnohospodárstvo, strojárka a potravinárska výroba. Obec Cífer leží na juhovýchodnom okraji Trnavskej pahorkatiny v plytkej úvalinnej doline potoka Gidra. Nadmorská výška obce je 147 m n. m., širšie okolité územie je v rozmedzí 140 – 165 m n. m.

Miestna časť Pác

Miestna časť Pác bola a je malou obcou ležiacou na potoku Gidra, asi 2 km juhovýchodne od Cífera. Tvorí ju 126 domov a žije v nej 386 obyvateľov. Jeho katastrálne územie má rozlohu 538 ha. Od roku 1974 je súčasťou Cífera. Vedľa obce sa nachádza rekreačné stredisko spolu s kúpaliskom. V tesnej blízkosti obce prechádza diaľnica D61. V obci prevažuje poľnohospodárska výroba.

Miestna časť Jarná

Ležiaca asi 2 km severozápadne od Cífera na potoku Gidra proti jeho prúdu, je malou dedinkou. Pozostáva z 59 domov a žije tu 105 obyvateľov. Jej katastrálne územie má rozlohu 216 ha. Obec mala postupe štyri názvy: Dajta, Gocnod, Bozelechov a Jarná. V roku 1974 sa stala Jarná súčasťou Cífera. V obci prevažuje poľnohospodárska výroba.

Veľkosť obce. Veľkosť obce významne ovplyvňuje jej základnú charakteristiku, ľudský potenciál a smerovanie rozvoja obce. Väčšie obce majú oveľa širšie možnosti rozvoja, najmä v ekonomickej oblasti ale aj v oblasti občianskej infraštruktúry. Súvisí to najmä s lepšou disponibilitou a rôznorodosťou ľudských zdrojov a väčšou koncentráciou ekonomickej aktivity a ekonomického bohatstva. Väčšie obce často plnia funkciu strediskovej obce v štruktúre regionálneho osídlenia a sú ťahúňom rozvoja aj okolitých menších obcí, ich úloha často presahuje hranice ich katastrálneho územia. Naopak menšie obce majú na prvý pohľad obmedzenejšie možnosti ekonomického rozvoja. Ich potenciál a spoločenská hodnota je naopak skrytá v lepších možnostiach zachovania vidieckeho spôsobu života, uchovávaní kultúrnej hodnoty Slovenska a jeho regiónov a odkazu budúcim generáciám. Každá obec má svoje špecifiká a je nesmierne dôležité ich analyzovať a na ich základe stanoviť rozvojovú stratégiu obce. Obec Cífer sa s počtom obyvateľov a trendmi v raste (3801 obyvateľov v r. 2005 – 4169 obyvateľov v r. 2013) radí medzi veľké obce a v okrese Trnava je najväčšou obcou. **Veľkosť obce vytvára relatívne dobré podmienky pre rozvoj obce, pričom jeden z jej hlavných rozvojových faktorov predstavuje trvalý prírastok ekonomicky aktívneho obyvateľstva.** Ekonomický rozvoj je základom a nutným predpokladom rozvoja v ostatných oblastiach, napríklad rozvoj občianskej infraštruktúry, zvyšovanie kvality života obyvateľov obce a zlepšovanie životného prostredia. Obec Cífer má preto dobré predpoklady pre stabilný rozvoj obce a dôkladné plánovanie umožní tento potenciál naplno využiť.

Poloha. Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný. Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídlacích v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti. V okolitej sídelnej štruktúre dominujú malé a stredne veľké vidiecke obce. Obec Cífer sa nachádza 11 km od mesta Trnava (sídlo kraja a okresu). Úzka prepojenosť obce na mestské sídlo utvára kvalitnú štruktúru ekonomických činností a predpoklad pre rast a rozvoj a uspokojovanie rastúcich potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a zároveň spôsobuje migráciu kvalifikovanej pracovnej sily do obce z dôvodu teritoriálnej blízkosti zamestnávateľa, pôsobí na znižovanie nezamestnanosti. Najviac sú rozvinuté sídelné a aglomeračné väzby okolo väčších miest, ktoré sú aj administratívnymi centrami krajov. Okolo týchto miest sa vytvárajú priestory sídiel - pásma. V pásmach intenzita väzieb postupne graduje k najväčším mestám. Pri sídlach v najtesnejšom a priamom dotyku s územiaми najväčších miest (jadier ťažísk osídlenia) sú pozorovateľné suburbanizačné a decentralizačné efekty. Vytvára sa tak úplný, alebo čiastočný "prstenec" obcí, ktoré tvoria spolu s jadrovým mestom - jadrové pásmo. Poloha obci zabezpečuje aj dobre vybudovanú technickú a sociálnu infraštruktúru. V podstate ide obec spadá do mestského regiónu, ktorý je typický ekonomickým rastom a zvyšovaním kvality života.

Obec Cífer má aj výhodnú geografickú polohu s existujúcim napojením na multimodálne koridory a disponuje veľmi dobrou polohou voči hlavným dopravným koridorom nadregionálneho až medzinárodného významu. Obec má priame napojenie na štátnu cestu I. triedy č. I/61 Bratislava – Trnava – Piešťany – Žilina, ktorá má priame napojenie na diaľnicu D1. Keďže sa obec nachádza v blízkosti dôležitého dopravného ťahu, tým sa obec vlastne stáva súčasťou rozvojovej osi prvého stupňa. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyvázenej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Blízkosť hlavného ťahu podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia. Rozvojové osi sa na Slovensku rozvíjajú v uzlovom pásovom sídelnom systéme, ktorého osnovu tvoria **centrá osídlenia a dopravno - komunikačné systémy** spájajúce jednotlivé centrá. Hierarchia a dôležitosť rozvojovej osi závisí od: úrovne centier medzi ktorými os leží a ktoré prepája, významu verejného dopravného vybavenia, pozdĺž ktorého os leží, významu verejného technického vybavenia, hustoty sídiel na rozvojovej osi, počtu a hustoty obyvateľov v obciach prepojených rozvojovou osou. Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci. Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

Sociálna charakteristika – ľudské zdroje

Základné demografické údaje – charakteristika obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov v obci Cífer

Obec Cífer patrí počtom obyvateľov (4 105 k 31. 12.2013) k väčším obciam na území Slovenska. Z hľadiska posúdenia demografického vývoja obce Cífer môžeme konštatovať, že v obci vďaka svojej geografickej polohe, blízkosti hlavného dopravného ťahu (D1) a mesta Trnava je zreteľný nárast počtu obyvateľov, najmä z dôvodu vysokého počtu obyvateľov prisťahovaním. Z hľadiska indexu starnutia obyvateľstvo v rokoch 2007-2010 starlo. Starnutie obyvateľstva sa zastavilo po roku 2011 a 2012, kedy sa v dôsledku sčítania obyvateľstva na území Slovenskej republiky spresnilo vekovú

štruktúru obyvateľstva, čo zapríčinilo omladenie obyvateľstva z hľadiska indexu starnutia. Napriek pozitívnemu trendu omladenia obyvateľov sa v obci Cífer zvyšuje priemerný vek obyvateľov, v priemere o 0,15 roka medziročne.

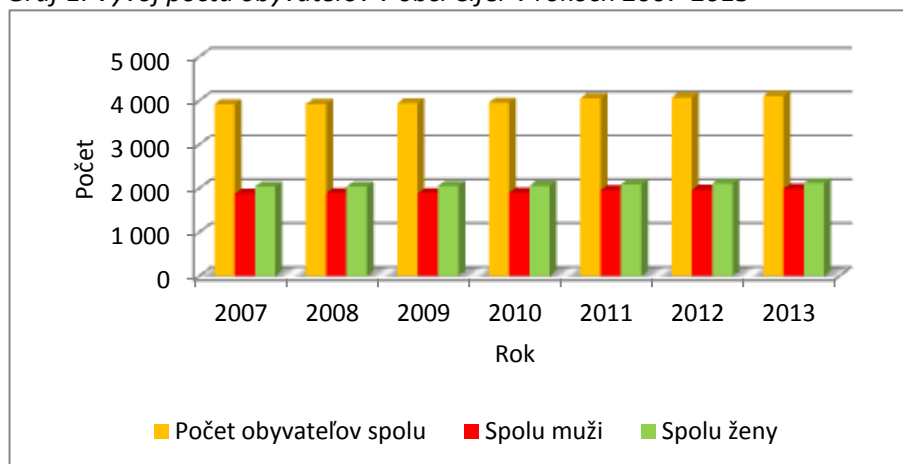
Pre posúdenie demografického vývoja v obci Cífer boli zohľadnené dostupné informácie zo Štatistického úradu SR za obdobie rokov 2007-2013 a na ich základe, s použitím Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 (Infostat, október 2013) boli určené trendy vývoja v nasledujúcich rokoch (do roku 2035). Nasledujúce časti ponúkajú prehľad demografického vývoja obyvateľov obce za obdobie rokov 2007-2013.

Tab. 1 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia 2007-2013

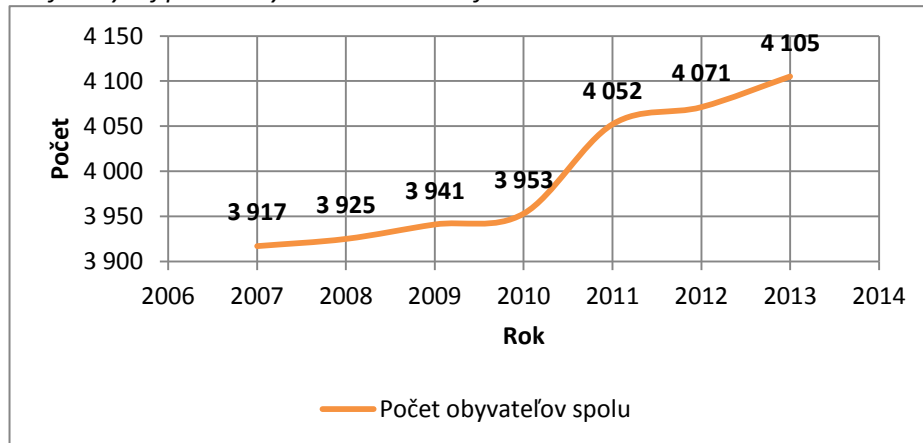
Rok	Počet obyvateľov spolu	Spolu muži	Spolu ženy
2007	3 917	1 877	2 040
2008	3 925	1 888	2 037
2009	3 941	1 888	2 053
2010	3 953	1 898	2 055
2011	4 052	1 959	2 093
2012	4 071	1 966	2 105
2013	4 105	1 985	2 120

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 1. Vývoj počtu obyvateľov v obci Cífer v rokoch 2007-2013

Graf 2. Vývoj počtu obyvateľov v obci Cífer v rokoch 2007-2013

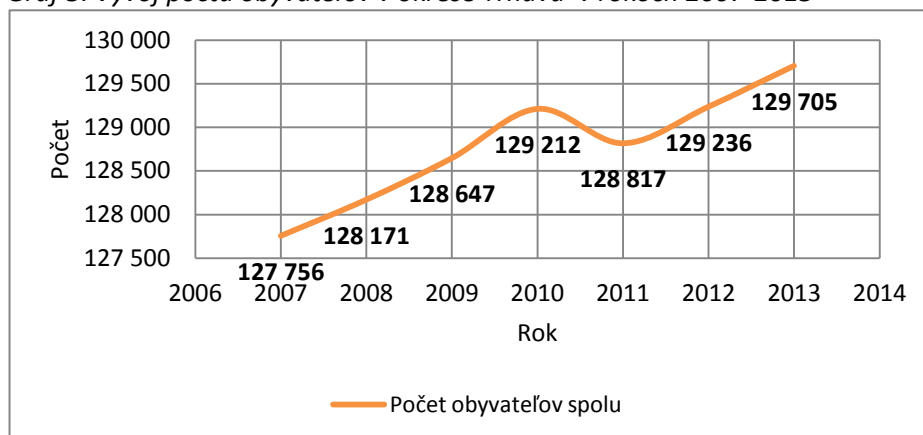
Zdroj: Štatistický úrad SR

Trend vývoja obyvateľstva v obci Cífer má každoročný stúpajúci charakter (pozri Graf 2). Najvyšší nárast počtu obyvateľ bol zaznamenaný v roku 2011, kedy zvýšenie počtu obyvateľov v obci Cífer o približne 100 osôb bolo pravdepodobne zapríčinené spresnením celkového počtu obyvateľov na území Slovenskej republiky v dôsledku sčítania obyvateľov. Počet obyvateľov obce Cífer stúpa naďalej aj v rokoch 2012 a 2013.

Na porovnanie uvádzame vývoj počtu obyvateľov v okrese Trnava a v Trnavskom kraji formou krivky zobrazujúcej stúpanie a klesanie počtu obyvateľov v období rokov 2007-2013.

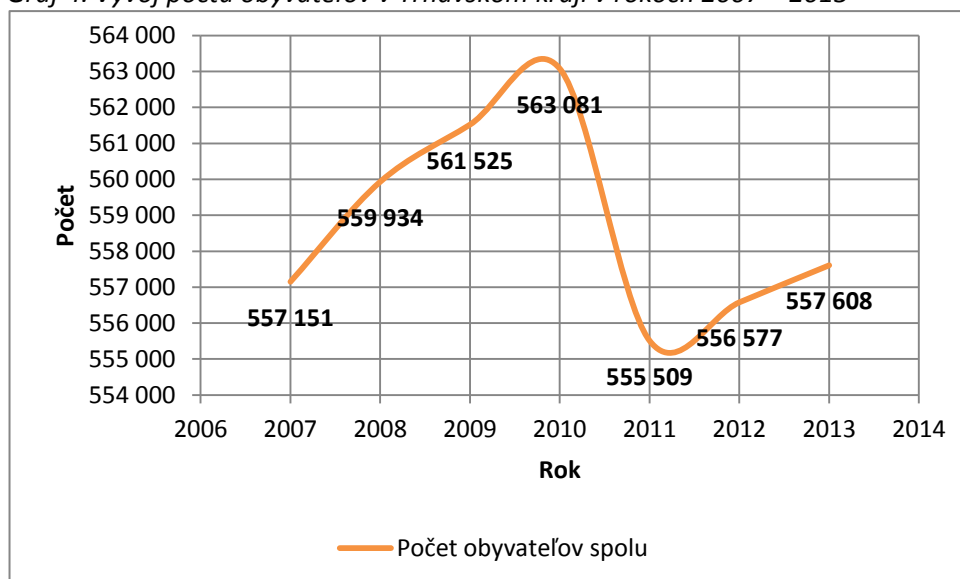
Porovnanie vývoja počtu obyvateľov okresu a kraja:

Graf 3. Vývoj počtu obyvateľov v okrese Trnava v rokoch 2007-2013

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 4. Vývoj počtu obyvateľov v Trnavskom kraji v rokoch 2007 – 2013

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pri porovnaní vývoja počtu obyvateľov obce Cífer v rokoch 2007-2013 a vývoja počtu obyvateľov okresu Trnava a Trnavského kraja je trend stúpajúceho počtu obyvateľov v rokoch 2007-2010 porovnateľný. Na úrovni okresu a kraja však počet obyvateľov v roku 2011 klesol, čo bolo spôsobené spresnením počtu obyvateľov v dôsledku sčítania obyvateľov SR. Rovnako ako v obci Cífer, počet obyvateľov na úrovni okresu a kraja v rokoch 2012 a 2013 opäť stúpa.

Veková štruktúra obyvateľstva

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktoré sú:

- Predproduktívny vek (0-14 rokov)
- Produktívny vek (muži: 15-59 rokov; ženy: 15-54 rokov)
- Poproduktívny vek (muži: 60+; ženy: 55+)

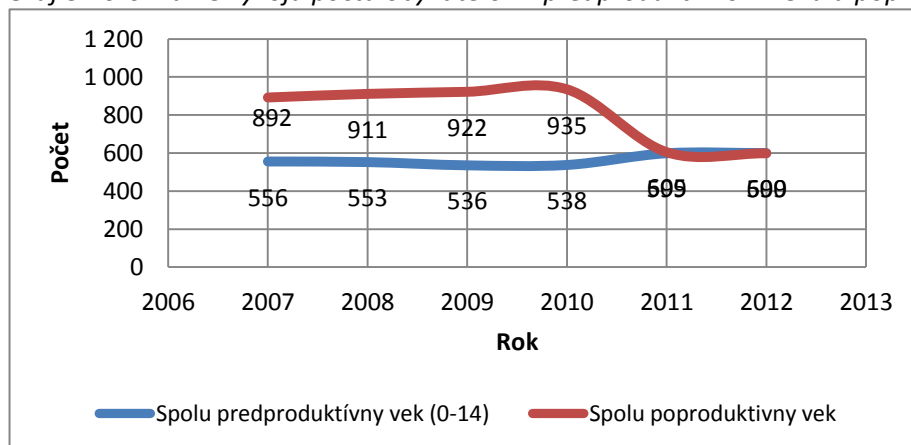
Podrobnejší prehľad vekovej štruktúry obyvateľstva na území obce Cífer je uvedený v nasledujúcich tabuľkách a grafoch.

Tab. 2 Vývoj obyvateľstva podľa veku, produktivity a pohlavia

Rok	Predproduktívny vek	Produktívny vek muži	Produktívny vek ženy	Poproduktívny vek muži	Poproduktívny vek ženy
2007	556	1 297	1 172	297	595
2008	553	1 296	1 165	301	610
2009	536	1 306	1 177	302	620
2010	538	1 317	1 163	306	629
2011	599	1 425	1 423	219	386
2012	600	1 434	1 438	214	385

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 5 Porovnanie vývoja počtu obyvateľov v predproduktívnom veku a poproduktívnom veku

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z hľadiska produktivity najvyšší podiel obyvateľstva zaznamenávame v skupine obyvateľov v produktívnom veku (v priemere viac ako 62% obyvateľstva).

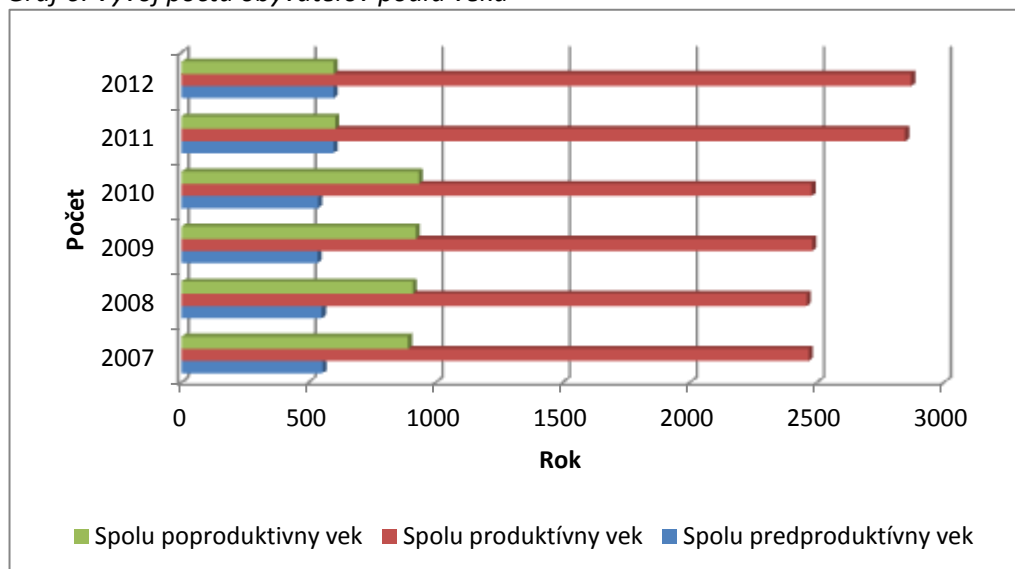
Skladba vekovej štruktúry obyvateľstva obce Cífer bola v období rokov 2007-2013 v porovnaní s celoslovenským priemerom priaznivá, čo bolo zapríčinené zvyšovaním počtu obyvateľov v predproduktívnom veku a znižovaním počtu obyvateľov v poproduktívnom veku. V priebehu rokov 2007-2013 sa počet obyvateľov v predproduktívnom veku mierne zvyšoval, na rozdiel od počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, ktorý má dlhodobu klesajúcu charakter. Zo štatistiky vyplýva, že obyvateľstvo obce Cífer starne, čo je podporené aj zvyšujúcim sa priemerným vekom obyvateľov a prognózovaným vývojom obyvateľstva do roku 2035.

Starnutie obyvateľstva

Charakteristiku vekovej infraštruktúry obyvateľstva je výstižne vyjadrená priemerným vekom obyvateľstva a indexom starnutia, ktorý vyjadruje pomer poproduktívnej zložky a predproduktívnej zložky obyvateľov.

Vývoj vekového zloženia, resp. vývoj veku obyvateľstva smerom k starnutiu sa v obci Cífer prejavuje v celom sledovanom období rokov 2007-2013. Proces populačného starnutia je univerzálny pre celé územie SR a pre všetky regióny SR. Obec Cífer zaznamenala v období rokov 2007-2013 starnutie obyvateľstva v priemere o 0,15 – 0,50 roka každoročne. Vývoj počtu obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku mal, napriek zvyšujúcemu sa priemernému veku obyvateľstva, stúpajúci charakter v porovnaní s klesajúcim vývojom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku. Zaujímavým fenoménom v obci Cífer je skutočnosť, že pri stúpajúcom počte obyvateľov klesá index starnutia, zároveň však stúpa priemerný vek, čo je pravdepodobne spôsobené zvýšením počtu obyvateľov produktívneho veku (skupina obyvateľov nad 40 rokov). V nasledujúcich tabuľkách a grafoch je znázornený vývoj počtu obyvateľov z pohľadu veku a prirodzeného prírastku a úbytku obyvateľov v období rokov 2007-2013.

Graf 6. Vývoj počtu obyvateľov podľa veku

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 3 Index starnutia

ROK	Priemerný vek	Index starnutia
2007	39,62	160,43
2008	39,79	164,74
2009	40,01	172,01
2010	40,16	173,79
2011	40,13	101
2012	40,19	99,83

Zdroj: Štatistický úrad SR

Starnutie obyvateľstva je celoslovenský trend, ktorý sa prejavuje aj v obci Cífer. Priemerný vek obyvateľstva sa dlhodobo zvyšuje (v porovnaní v roku 2007 bol priemerný vek obyvateľstva 39,62 rokov a v roku 2012 sa priemerný vek zvýšil o 0,57 roka, t.j. na 40,19 rokov).

Z hľadiska indexu starnutia obyvateľstvo obce Cífer v období rokov 2007-2010 postupne starlo. V roku 2011 sa však výrazne znížil index starnutia, čo pokračovalo aj v roku 2012. Dôvodom zníženia indexu starnutia je zrejme spresnenie štruktúry obyvateľstva .

Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva obce Cífer

Zo štatistických zdrojov vyplýva, že v obci Cífer sa v priebehu rokov 2007- 2013 narodilo v priemere menej obyvateľov ako ich umrelo. Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľov

narodením/úmrťm bol mínusový (okrem roku 2011). Napriek mínusovému prirodzenému prírastku/úbytku obyvateľov stúpa celkový počet obyvateľov obce. Zvýšenie počtu obyvateľov je ovplyvnené vysokým prírastkom obyvateľov prisťahovaním oproti úbytku obyvateľov odsťahovaním.

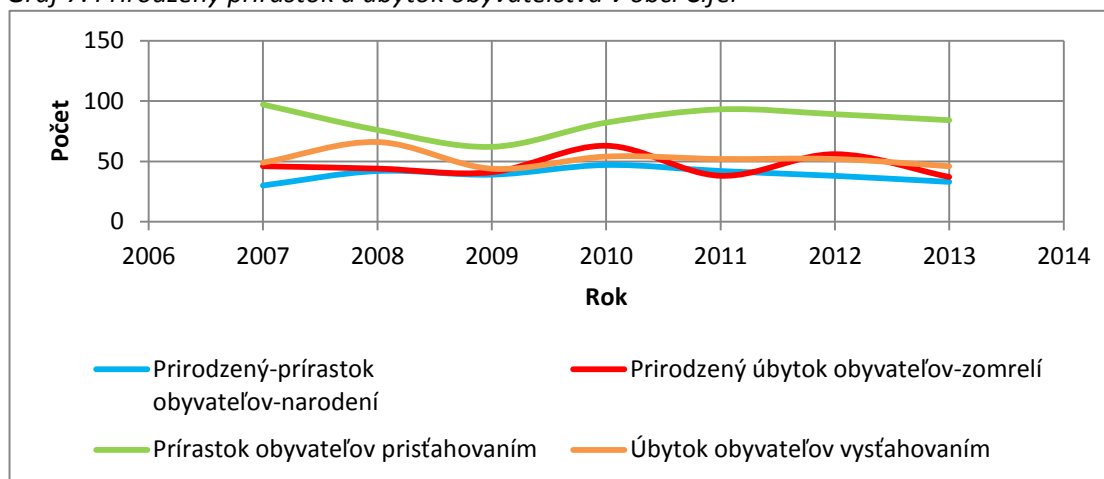
Na základe zistených štatistík je celkový prirodzený prírastok/úbytok obyvateľov plusový, t.j., že napriek znižujúcemu sa počtu novonarodených obyvateľov, zvýšeniu počtu úmrtí v obci je vývoj počtu obyvateľov stúpajúci, zapríčinený najmä vysokým prírastkom obyvateľov prisťahovaním. Dôvody prisťahovania obyvateľov sú rôzne, najmä odchod obyvateľov z mestského prostredia na vidiek a preferovanie vidieckeho spôsobu života pred mestským. Obyvatelia teda preferujú prácu v meste ale život na vidieku, čo spôsobuje aj zvýšenie počtu obyvateľov v obci Cífer.

Tab. 4 Prirodzený prírastok obyvateľstva

ROK	Prirodzený - prírastok obyvateľov - narodení	Prirodzený úbytok obyvateľov v - zomrelí	Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva narodení/zomrelí	Prírastok obyvateľov prisťahovaním	Úbytok obyvateľov vystťahovaním	Prírastok/úbytok obyvateľstva prisťahovaním/odsťahovaním	Celkový prírastok/úbytok obyvateľov
2007	30	46	-16	97	49	48	32
2008	42	44	-2	76	66	10	8
2009	39	41	-2	62	44	18	16
2010	47	63	-16	82	54	28	12
2011	42	38	4	93	52	41	45
2012	38	56	-18	89	52	37	19
2013	33	37	-4	84	46	38	34

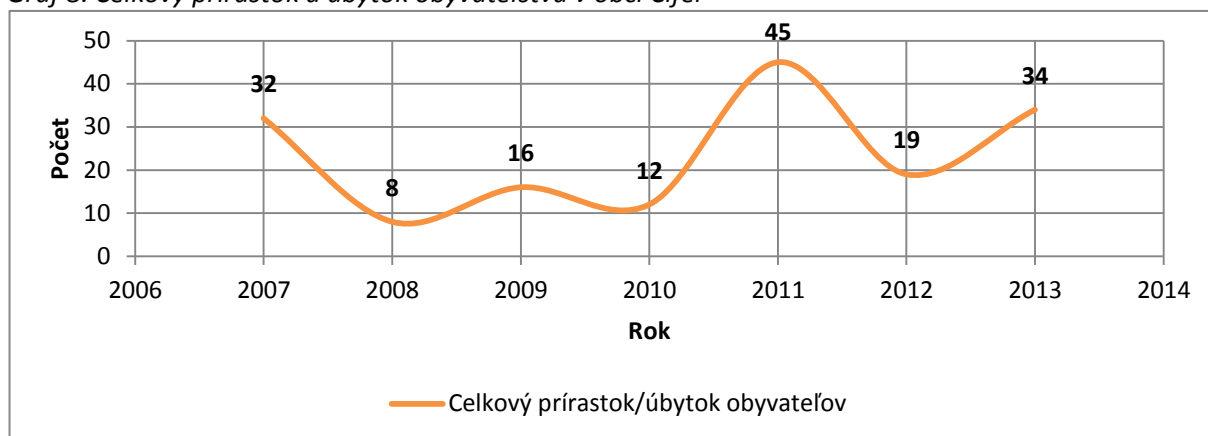
Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 7. Prirodzený prírastok a úbytok obyvateľstva v obci Cífer

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 8. Celkový prírastok a úbytok obyvateľstva v obci Cífer

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Cífer do roku 2035

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľstva v obci Cífer boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 – Infostat. Prognóza je spracovaná na úrovni okresu, preto budeme ako smerujúce údaje pre obec Cífer používať údaje za okres Trnava a zároveň zohľadňovať aj špecifiká demografického vývoja samotnej obce. Na základe výstupov z „Prognózy“ je možné konštatovať nasledujúce vývojové trendy počtu obyvateľov obce Cífer, ktoré vychádzajú z predpokladov:

a) Obec Cífer je z hľadiska vývoja plodnosti zaradená do druhej skupiny – zhluk 2B (na základe zhlukovej analýzy)¹. Mestá a obce zaradené do zhluku 2B sa vyznačujú s nízkou intenzitou plodnosti (kde pripadá na jednu ženu len jedno dieťa). Príčinu je potrebné hľadať jednak v neskoršom začiatku zmien reprodukčného správania a predovšetkým v zatiaľ len miernej rekuperácii, ktorá nedokázala plne nahradiť pokles plodnosti v mladšom veku. Úhrnná plodnosť prvého poradia sa zo svojej minimálnej hodnoty 0,49 prvého dieťaťa na ženu z rokov 2001 (zhluk 2A) a 2003 (zhluk 2B) zvýšila na 0,7 resp. 0,74 prvého dieťaťa na ženu. V zhluku 2B je evidentný pokles váhy plodnosti žien do 25 rokov a ich podiel na plodnosti dosahoval len niečo viac ako 16%. Na druhej strane je výrazný nárast plodnosti žien vo veku 30 a viac rokov.²

V nasledujúcom období (do roku 2035) sa predpokladá vo všetkých skupinách okresov postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Generálnou líniou preto vo všetkých skupinách okresov je postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Z pohľadu dynamiky nárastu podielu plodnosti vo veku 30 a viac rokov sa najväčšie zmeny očakávajú v dvoch podskupinách druhého zhluku (A,B), kde by ich váha mohla vzrásť o viac ako desať percentuálnych bodov. **Vývoj plodnosti v obci Cífer a prirodzený prírastok je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Trnava, môžeme predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v obci Cífer.**

b) Obec Cífer je z pohľadu intenzity a charakteru úmrtnosti zaradená do druhej skupiny³. Ide o súbor regiónov, kde úmrtnosť mužov dosahuje druhé najlepšie charakteristiky na Slovensku. Stredná dĺžka života pri narodení sa v tomto zhluku okresov medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila o 5,6 roku (druhé najdynamickejšie zlepšenie) z pôvodných 68,4 roku na takmer 74 rokov. V prípade strednej dĺžky života v presnom veku 65 rokov sa **táto skupina dokonca radí medzi okresy s najdynamickejším zlepšovaním úmrtnostných pomerov**. Jej hodnota vzrástla z pôvodných 12,7 roku

¹ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 – Infostat, str. 21-26.

² Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 – Infostat, str. 24.

³ Tamže, str. 50.

na takmer 15,3 rokov (o skoro 2,6 roku). Dojčenská úmrtnosť klesla z viac ako 12 ‰ na približne 3,5 ‰⁴.

U žien je situácia do značnej miery podobná. Stredná dĺžka života pri narodení sa tu medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila z pôvodných 76,5 roka na takmer 81,4 rokov. **Práve v tomto zhluku okresov nachádzame najvyššiu dynamiku znižovania úmrtnosti.** Výrazne podpriemerná je aj úmrtnosť vo vyššom veku. V presnom veku 65 rokov sa stredná dĺžka života zvýšila z pôvodných 16,3 roku na 19,4 roka, čo je približne o 1,5 roka viac, ako ukazuje celoslovenský priemer.⁵

Z uvedeného vypláva, že prognóza vývoja úmrtnosti v obci Cífer má teda charakter zvyšovania veku a najvyššej dynamiky znižovania úmrtnosti.

a) Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom môžeme predpokladať trend vývoja migrácie v obci Cífer definovaný podľa tzv. „migračného typu 5.“, t.j. vyznačuje sa dosahovaním kladného migračného salda a okresy v ňom zastúpené majú potenciál mierneho rastu z hľadiska imigračných tokov. **Predpokladá sa, že v prognózovanom období bude naďalej pretrvávať pohyb/migrácia obyvateľstva smerom do obce Cífer, čo bude mať za následok zvyšovanie počtu obyvateľov obce⁶.**

b) Okres Trnava sa z hľadiska prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najvyšším počtom obyvateľov, ktorým bude zároveň obyvateľstvo v priebehu nasledujúcich rokov rásť a udrží si pozíciu jedného z 10 okresov s najvyšším počtom obyvateľov. Celkový prirodzený prírastok/úbytok obyvateľov na 1000 obyvateľov v roku 2035 v okrese Trnava by mal mať hodnotu -2,49 – 0,00⁷. V obci Cífer však v priebehu rokov 2013-2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2029 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov. Maximálne hodnoty celkového úbytku obyvateľstva sa počas prognózovaného obdobia výraznejšie nezmenia, budú sa pohybovať od 4 do 7 osôb na 1000 obyvateľov.

Na základe vyššie spomenutých predpokladov a s použitím dostupných údajov z prognózy vývoja obyvateľstva v okrese Trnava uvádzame údaje na okresnej úrovni v nasledujúcej tabuľke. Vzhľadom na skutočnosť, že obec Cífer je významnou obcou v okrese Trnava, môžeme predpokladať, že prognóza vývoja obyvateľstva do roku 2035 za okres Trnava je aplikovateľná aj na obecnú úroveň.

Tab. 5 Výsledky prognózy obyvateľstva za roky 2013-2035 v okrese Trnava

Rok	Počet obyvateľov k 31.12.	Prírastok obyvateľstva		Priemerný vek	Index starnutia
		prirodzený	celkový		
2013	129826	266	590	40,50	100,18
2014	130377	226	551	40,80	103,41
2015	130881	178	504	41,10	106,78
2016	131404	130	523	41,41	110,44
2017	131891	93	487	41,71	113,70
2018	132346	59	454	42,01	116,71
2019	132754	11	408	42,33	121,20
2020	133104	-48	350	42,64	126,00
2021	133478	-92	373	42,96	131,03
2022	133799	-146	321	43,29	135,56
2023	134063	-204	264	43,63	140,49

⁴ Tamže, str. 49.

⁵ Tamže, str. 50.

⁶ Tamže, str. 65.

⁷ Tamže, str. 73

2024	134283	-248	221	43,97	145,50
2025	134463	-289	180	44,31	151,39
2026	134590	-342	127	44,67	158,05
2027	134680	-380	89	45,02	164,80
2028	134715	-435	35	45,38	172,38
2029	134706	-479	-9	45,74	180,96
2030	134646	-530	-60	46,09	189,11
2031	134548	-567	-97	46,44	197,09
2032	134411	-606	-137	46,79	205,06
2033	134238	-641	-173	47,12	212,89
2034	134044	-662	-195	47,45	221,75
2035	133827	-684	-217	47,76	230,31

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 – Infostat

Na základe prognózy Infostat z októbra 2013 by sa mal podiel obyvateľstva okresu do roku 2035 postupne znižovať (celkový prirodzený úbytok obyvateľstva bude od roku 2029 klesať v takej miere, že sa predpokladá aj klesanie počtu obyvateľov celkovo). Aj v okrese Trnava bude s určitou istotou pokračovať všeobecný trend starnutia obyvateľstva. Okres Trnava sa na základe prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najnižším populačným potenciálom, ktorý sa určuje v spojitosti s prírastkom, resp. úbytkom obyvateľstva a jeho vekového zloženia. Čím vyšší je prírastok obyvateľstva a pomalší proces populačného starnutia, tým je populačný potenciál okresu vyšší a naopak.

Uvedeným vývojovým trendom a predpokladanému úbytku počtu obyvateľov (predpoklad úbytku v celom sledovanom období), ktoré má znaky starnutia na úrovni okresu aplikovateľného aj na úroveň obce je potrebné prispôbiť aj prístup obce k občanom a zabezpečiť pre nich také životné podmienky, ktoré budú zohľadňovať ich potreby a požiadavky. Obec Čífer by na základe prognózy malo pristúpiť k opatreniam, ktoré budú eliminovať prípadné negatívne javy spôsobené znižovaním počtu obyvateľov a jeho starnutím.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania, národnostnej príslušnosti a náboženského vyznania

Štatistické údaje, ktoré boli použité v tejto podkapitole sú údaje zo Sčítania obyvateľov, domov, bytov uskutočnenom v roku 2011, ktoré vykonal Štatistický úrad SR. Z uskutočneného sčítania vyplývajú nasledujúce konštatovania.

Prevažná väčšina obyvateľstva obce Čífer sa hlási k slovenskej národnosti (až 95,75% z celkového počtu obyvateľov). Zároveň je v Grafe č. 8 porovnanie vývoja obyvateľstva z pohľadu príslušnosti k národnosti v roku 2001 a roku 2011.

Prevažujúcim vierovyznaním a prevažujúci počet obyvateľov obce sa hlási k Rímskokatolíckej cirkvi (približne 81,35 %). Z pohľadu rozdelenia obyvateľstva podľa vierovyznania je zaujímavé, že až 8,42% obyvateľov obce uviedlo, že nie sú príslušníkmi žiadneho vierovyznania a zároveň 8,10% obyvateľov vôbec neuviedlo svoje vierovyznanie (pozri. tab.č. 9).

Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce Čífer je na základe údajov zo sčítania roku 2011 prevažne na úrovni stredoškolského vzdelania s maturitou (približne 23 % obyvateľov). Percento obyvateľov, ktorí majú vysokoškolské vzdelanie I., II. a III. stupňa je 10,56%. Skoro 15% obyvateľov obce Čífer sú bez vzdelania. Grafické znázornenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce Čífer je zobrazené v tabuľke č. 10 je porovnanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce Čífer a obyvateľov celého okresu Trnava.

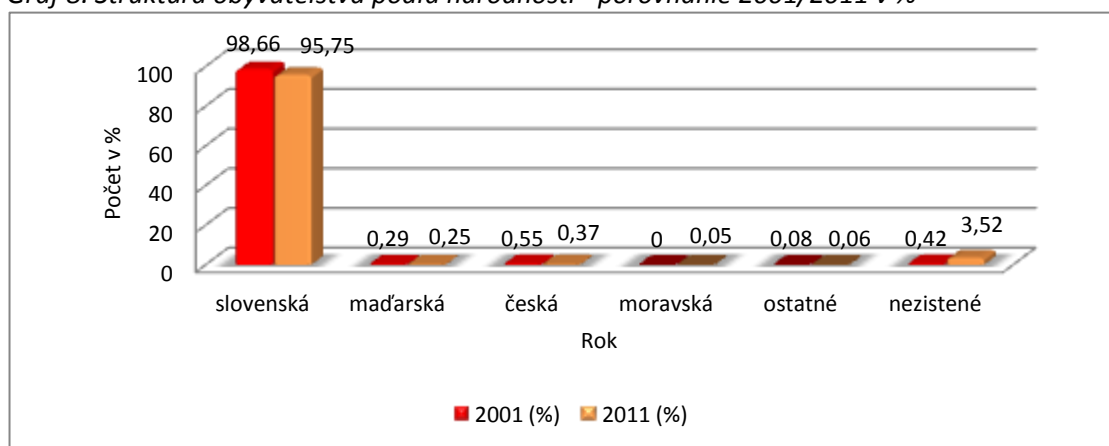
Štruktúra obyvateľstva obce Cífer podľa národnostnej príslušnosti

Tab. 8 Štruktúra obyvateľstva - národnosť 2011

Národnostná príslušnosť	%
slovenská	95,75
maďarská	0,25
česká	0,37
moravská, poľská, ukrajinská	0,11
ostatné nezistené	3,52

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 8. Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti - porovnanie 2001/2011 v %

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z porovnania vývoja obyvateľov obce Cífer a ich príslušnosti k národnostným skupinám v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2011 evidujeme pokles počtu obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti. Tento pokles však môže byť spôsobený faktom, že až 3,52 % obyvateľov počas sčítania v roku 2011 neuviedlo svoju príslušnosť k národnostnej skupine.

Štruktúra obyvateľstva obce Cífer podľa náboženského vyznania

Tab. 9 Štruktúra obyvateľstva – náboženské vyznanie 2011

Náboženské vyznanie	%
Rímskokatolícka cirkev	81,35
Gréckokatolícka cirkev	0,3
Pravoslávna cirkev	0,25
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0,87
ostatné vierovyznania*	0,24
Iné vyznania	0,47
Bez vyznania	8,42
Nezistené	8,10

Zdroj: Štatistický úrad SR

*Ostatné vierovyznania sú: Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia (0,05%), Evanjelická cirkev metodistická (0,05%), Kresťanské zbory (0,03%), Cirkev Bratská (0,03%), Bahájske spoločenstvo (0,03%), Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní (0,05%).

Štruktúra obyvateľstva obce Cífer podľa úrovne vzdelania

Tab. 10 Štruktúra obyvateľstva – úroveň vzdelania 2011

Úroveň vzdelania	Obec Cífer %	Okres Trnava %
základné	15,2	13,33
učňovské bez maturity	17,69	16,27
stredné odborné bez maturity	10,71	8,7
úplné stredné učňovské a odborné s maturitou	22,91	24,43
úplné stredné všeobecné	3,48	3,6
vyššie odborné	1,57	1,35
Vysokoškolské I., II., III. stupňa	10,56	14,24
bez vzdelania	14,86	13,9
nezistené	3,02	4,18

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pri porovnaní štruktúry obyvateľstva podľa vzdelanostnej úrovne v celom Trnavskom okrese a obci Cífer je viditeľný rovnaký znak, t.j. najvyššie percento obyvateľov okresu má dosiahnuté stredoškolské vzdelanie s maturitou. Ďalej je porovnateľný počet obyvateľov v rámci okresu a obce s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním I., II., III. stupňa (okres 14% a obec 10,54%). V okrese Trnava je podobne ako v obci Cífer relatívne vysoké percento obyvateľov bez akéhokoľvek vzdelania (do 15%).

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva obce Cífer podľa vzdelania v rokoch 1991, 2001, 2011

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva obce Cífer podľa vzdelania na základe štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva v rokoch 1991, 2001 a 2011 je charakteristický úbytkom počtu obyvateľov s dosiahnutým základným vzdelaním a učňovským vzdelaním bez maturity. V roku 2011 vidíme pokles počtu obyvateľov so základným vzdelaním v porovnaní s rokom 1991 o takmer 15% obyvateľov. V roku 2011 je zrejмый nárast počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným učňovským a odborným vzdelaním s maturitou v porovnaní roku 1991 o viac ako 9% obyvateľov.

Napriek výraznému zvýšeniu počtu obyvateľov s dosiahnutým stredným odborným vzdelaním je vývojový trend zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v obci Cífer zrejмый a je spôsobený aj zmenou hospodárskej štruktúry obce Cífer.

Rozvojom strojárenského priemyslu okolí obce Cífer (najmä v meste Trnava) a príchod zahraničného kapitálu do mesta Trnava sa zvýšil dopyt zamestnávateľov po pracovnej sile, ktorá má dosiahnuté minimálne stredoškolské vzdelanie s maturitou a vysokoškolské vzdelanie. Z tohto dôvodu sa zmenila aj štruktúra obyvateľov podľa vzdelania v prospech obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným a učňovským vzdelaním s maturitou a s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním.

Na základe vývoja vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v rokoch 1991, 2001, 2011 a pri zohľadnení potenciálu obce Cífer, jej okolia a napojenie na hlavnú dopravnú infraštruktúru Slovenskej republiky môžeme predpokladať stálu potrebu zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v nasledujúcich rokoch. Tomuto trendu je potrebné prispôbiť aj školskú politiku obce, t.j. zabezpečiť dostatočnú školskú infraštruktúru, ktorá bude zohľadňovať vývojový trend zvyšujúcej sa vzdelanostnej úrovne obyvateľov s prihliadaním na potreby existujúcich a budúcich zamestnávateľov, ktorí do značnej miery určujú úroveň vzdelania obyvateľov regiónu a dopyt po nich.

V nasledujúcej časti je znázornený vývoj počtu obyvateľov obce podľa vzdelanostnej úrovne v rokoch 1991, 2001, 2011.

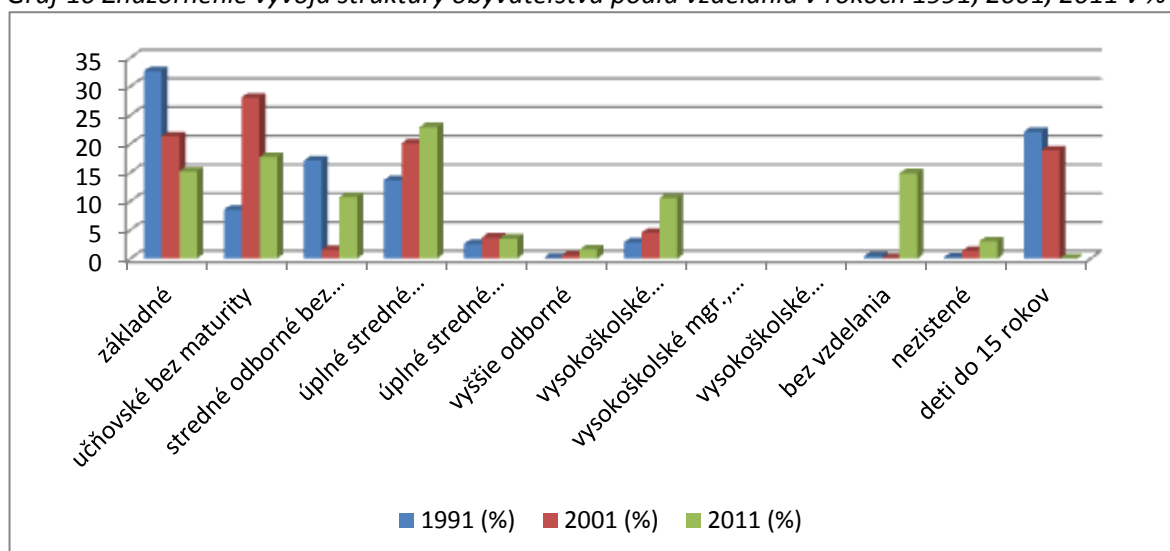

Tab. 11 Vývoj štruktúry obyvateľstva podľa vzdelania v rokoch 1991, 2001, 2011 v %

Rok	Základné	Učňovské (SOU bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Úplné stredné odborné a učňovské	Úplné stredné všeobecné
1991	32,66	8,48	17,07	13,64	2,53
2001	21,33	28,06	1,50	20,10	3,65
2011	15,20	17,69	10,71	22,91	3,48
Rok	Vyššie odborné	Vysokoškolské I,II, III stupňa	Deti do 15/16 rokov	Ostatné bez školského vzdelania	Nezistené
1991	0,13	2,79	22,10	0,37	0,23
2001	0,55	4,52	18,86	0,13	1,30
2011	1,57	10,56	-	14,86	3,02

Zdroj: štatistický úrad SR a Infostat

Graf 10 Znáznornenie vývoja štruktúry obyvateľstva podľa vzdelania v rokoch 1991, 2001, 2011 v %

Zdroj: ŠÚ SR a Infostat

Nezamestnanosť

Vývoj nezamestnanosti v obci Cífer a rovnako aj na území celej Slovenskej republiky bol v období rokov 2007-2013 poznamenaný hospodárskou krízou, ktorá na štáty EÚ a ich ekonomiku dopadla v rokoch 2009-2010. Na území Slovenskej republiky sa hospodárska kríza výrazne prejavila najmä v roku 2009, kedy je výrazný nárast uchádzačov o zamestnanie (UoZ) celoplošne.

Podľa štatistických údajov dostupných za obec Cífer (zdroj: ÚPSVaR Trnava) sa kríza zreteľne prejavila na vývoji nezamestnanosti najmä v roku 2009, čo malo výrazný vplyv aj na nasledujúce roky 2010, 2011, 2012. Zvýšenie počtu nezamestnaných osôb, resp. evidovaných uchádzačov o zamestnanie je zároveň v regióne Trnavského okresu spôsobený aj prítokom nových absolventov na trh práce, ktorí však nemajú na trhu práce uplatnenie. Zároveň ovplyvňujú vývoj nezamestnanosti v obci aj sezónne práce a odtok uchádzačov o zamestnanie do iných okresov a miest SR a zahraničia.

V nasledujúcich častiach je popísaný vývoj nezamestnanosti v obci Cífer v rokoch 2007-2013 a vývoj stavu a štruktúry uchádzačov o zamestnanie. Zároveň na porovnanie sú uvedené údaje o vývoji nezamestnanosti v okrese Trnava. S použitím výstupov z odbornej štúdie „Prognóza vývoja ponuky práce v Slovenskej republike do roku 2020“ spracovanej Centrom vzdelávania Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny v septembri 2012 a štúdie „Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do

roku 2025 (Infostat jún 2006)“ načrtujeme predpokladaný trend vývoja trhu práce v regióne Cífer. Na základe posúdenia vývoja ponuky práce na úrovni krajov a so zohľadnením vývoja nezamestnanosti v obci Cífer za obdobie rokov 2007-2013 sa pokúsime predpokladať vývojový trend pracovnej sily do roku 2020.

Štruktúra a vývoj nezamestnanosti a miera nezamestnanosti v rokoch 2007-2013

Štruktúra a počet nezamestnaných osôb

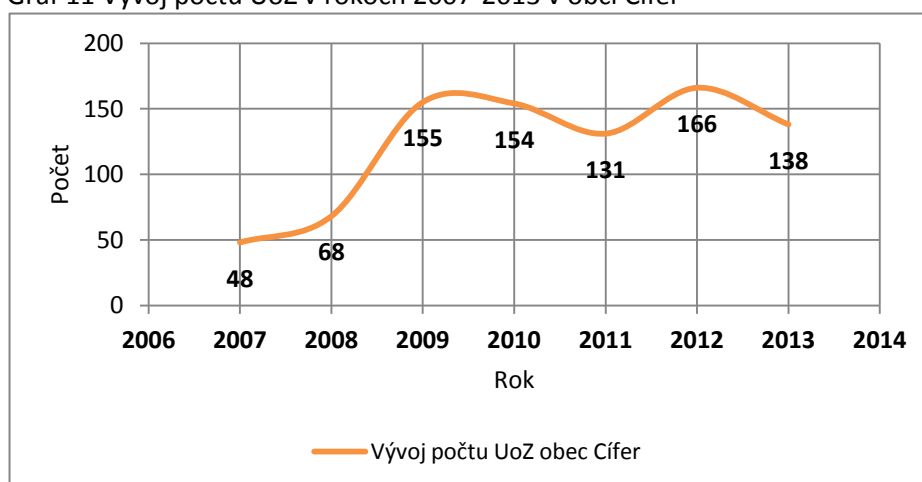
Ako bolo vyššie uvedené roky 2009 a 2010 boli pre vývoj nezamestnanosti v obci Cífer kľúčové. V dôsledku hospodárskej krízy sa výrazne zmenila štruktúra a počet nezamestnaných v obci. Obec Cífer a región Trnava pocítil hospodársku krízu najmä v roku 2009 kedy nastal kľúčový zlom v zvýšení počtu nezamestnaných oproti rokom 2007 a 2008. Tendencia zvyšovania nezamestnanosti pokračovala aj v roku 2010 kedy v obci Cífer, dosiahla miera nezamestnanosti hodnotu 6,89%. Zatiaľ najvyššiu hodnotu nezamestnanosti v sledovanom období (2007-2013) zaznamenal rok 2011 kedy miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla hodnotu 7,49%. Od roku 2012 klesá miera nezamestnanosti a v roku 2013 dosahuje miera nezamestnanosti hodnotu 5,35%, ktorá je porovnateľná s hodnotou pred krízou.

Tab. č. 12 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie (UoZ) a miera nezamestnanosti v obci Cífer

Rok	Počet UoZ spolu	Miera nezam. z celkového počtu UoZ (v %)
2007	48	2,17
2008	68	3,05
2009	143	6,89
2010	155	6,50
2011	131	7,49
2012	166	7,39
2013	138	5,35

Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

Graf 11 Vývoj počtu UoZ v rokoch 2007-2013 v obci Cífer

Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

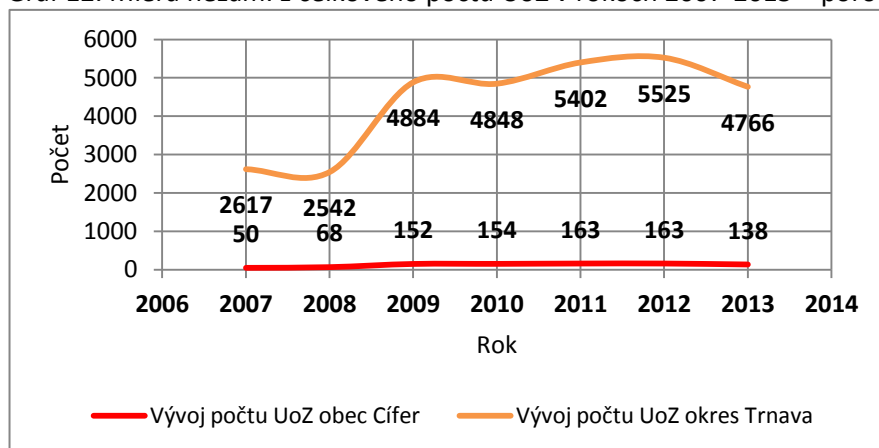
Porovnanie vývoja počtu UoZ a miery nezamestnanosti obce Cífer a okresu Trnava. Na základe dostupných štatistických údajov za okres Trnava môžeme konštatovať porovnateľný vývoj počtu UoZ ako v obci Cífer. V roku 2013 má vývoj počtu UoZ a miery nezamestnanosti mierne klesajúci charakter.

Tab. 13 Miera nezam. z celkového počtu UoZ v rokoch 2007-2013 – porovnanie obec, okres Trnava

Stav ku dňu	Miera nezam. z celkového počtu UoZ (v %) obec Cífer	Miera nezam. z celkového počtu UoZ (v %) okres Trnava
31.12.2007	2,17	3,39
31.12.2008	3,05	3,43
31.12.2009	6,89	6,24
31.12.2010	6,50	6,15
31.12.2011	7,49	7,31
31.12.2012	7,39	7,60
31.12.2013	5,35	6,73

Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

Graf 12. Miera nezam. z celkového počtu UoZ v rokoch 2007-2013 – porovnanie obec, okres

Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku, vzdelania a doby evidencie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku za obdobie 2007-2013

Tab. 14 Štruktúra UoZ podľa veku v rokoch 2007-2013

Stav ku dňu	Do 19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	Nad 50
31.12.2007	2	8	4	4	3	7	4	16
31.12.2008	5	9	5	9	5	8	8	19
31.12.2009	15	15	15	15	10	18	14	41
31.12.2010	13	38	21	12	15	12	17	27
31.12.2011	5	36	13	14	13	13	15	22
31.12.2012	9	32	19	22	19	16	17	32
31.12.2013	3	25	15	6	26	16	18	29

Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

Z vyššie zobrazenej štruktúry uchádzačov o zamestnanie je zrejmé, že najvyšší počet uchádzačov o zamestnanie eviduje obec Cífer v produktívnom veku. Túto skupinu tvoria najmä absolventi stredných a vysokých škôl a samozrejme dlhodobo nezamestnaní obyvatelia.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania za obdobie 2007-2013

Tab. 15 Štruktúra UoZ podľa dosiahnutého stupňa vzdelania za obdobie 2007-2013⁸

Stav ku dňu	Vedecká výchova	VŠ vzdelanie	Vyššie vzdelanie	ÚSO s maturitou	ÚS všeob. s maturitou
31.12.2007	0	2	0	13	1
31.12.2008	0	4	1	22	4
31.12.2009	0	6	4	25	5
31.12.2010	0	9	3	43	6
31.12.2011	0	11	2	24	7
31.12.2012	0	12	1	29	7
31.12.2013	1	14	5	1	4
Stav ku dňu	ÚS s maturitou	Stred.odbo r. bez maturity	Vyučenie	Úplné základné	Neukončené základné a bez vzdelania
31.12.2007	5	0	16	11	0
31.12.2008	8	0	22	7	0
31.12.2009	20	0	56	27	0
31.12.2010	21	0	51	22	0
31.12.2011	21	0	51	15	0
31.12.2012	29	1	51	26	10
31.12.2013	38	56	0	19	0

Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

⁸

Vysvetlivky:

Vedecká výchova - vedecké vzdelanie (stupeň vzdelania 9)

VŠ - vysokoškolské (stupeň vzdelania 8)

Vyššie. vzdel. - vyššie vzdelanie (stupeň vzdelania 7)

ÚSO - úplné stredné odborné s maturitou (stupeň vzdelania 6)

ÚSV - úplné stredné všeobecné s maturitou (stupeň vzdelania 5)

ÚS - úplné stredné s maturitou (stupeň vzdelania 4)

SO - stredné odborné bez maturity (stupeň vzdelania 3)

Vyuč. - vyučenie (stupeň vzdelania 2)

ZŠ - základné (stupeň vzdelania 1)

Bez vzdel. - bez vzdelania (stupeň vzdelania 0)

Z vyššie znázornenej štruktúry uchádzačov o zamestnanie v obci Cífer vyplýva že najvyšší počet uchádzačov o zamestnanie je evidovaný u uchádzačov s dosiahnutým stupňom vzdelania – „Úplné základné“, „Vyučenie“ a „ÚSO s maturitou“. Najlepšie uplatnitelní na trhu práce sú uchádzači, ktorí dosiahli vysokoškolské vzdelanie, vyššie vzdelanie a „ÚSV“

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie za obdobie 2007-2013

Tab. 16 Štruktúra UoZ podľa doby evidencie za obdobie 2007-2013 v mesiacoch

ROK	v tom podľa doby evidencie na úradoch PSVR						
	do 3	4-6	7-9	10-12	13-24	25-48	nad 48
2007	18	10	2	2	5	2	9
2008	40	13	4	5	3	0	3
2009	46	33	16	27	13	3	5
2010	60	35	15	12	12	12	9
2011	52	21	16	15	12	5	10

Pokračovanie tab. 16

ROK	v tom podľa doby evidencie na úradoch PSVR										
	0-3	4-6	7-9	10-12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	43-48	nad 48
2012	41	44	24	17	17	5	7	4	1	2	4
2013	38	36	18	13	14	6	7	2	1	1	2

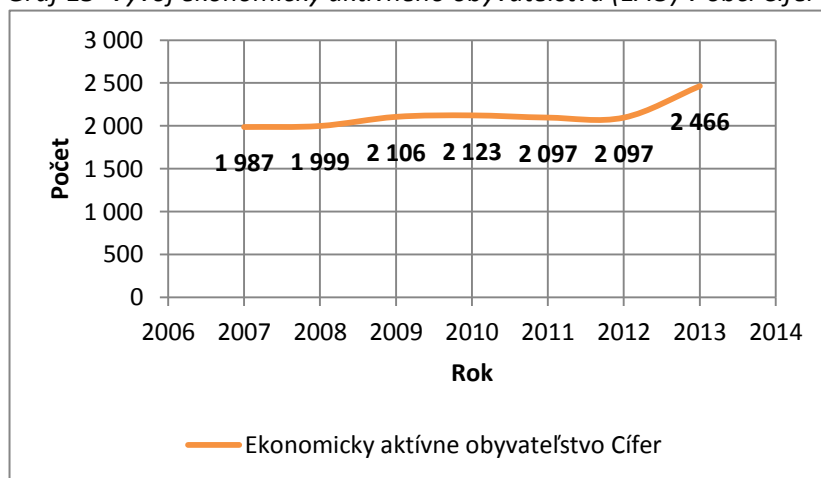
Zdroj: ÚPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

Najviac žiadateľov o prácu je v evidencii úradu práce do 6 mesiacov. Druhú najväčšiu skupinu tvoria žiadatelia evidovaní viac ako 10 - 18 mesiacov. Z uvedeného vypláva, že uchádzači o zamestnanie sa z väčšej miery dokážu nájsť prácu a uplatniť sa na pracovnom trhu najneskôr 1,5 roka odo dňa zápisu na Úrad práce.

Vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci Cífer za obdobie 2007-2013

Pre určenie stavu pracovnej sily a trhu práce sú rovnako ako štruktúra UoZ dôležité údaje o počte a vývoji Ekonomicky aktívneho obyvateľstva. V nasledujúcej tabuľke a grafe uvádzame vývoj počtu Ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci Cífer v období rokov 2007-2013.

Graf 13 Vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO) v obci Cífer 2007-2013

Zdroj: UPSVaR Trnava, odd. informatiky a správcov IS

Tab. 17 Porovnanie vývoja EAO v obci Cífer a okrese Trnava

Rok	Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov obec Cífer	Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov okres Trnava
2007	1 981	66 827
2008	1 999	67 434
2009	2 106	68 681
2010	2 123	69 296
2011	2 097	68 448
2012	2 097	68 793
2013	2 466	65 947

Prognóza vývoja pracovnej sily v meste Cífer do roku 2020

Pracovná sila sa pokladá za jeden z významných faktorov pri dosahovaní prosperity krajiny a regiónu. Analýza pracovnej sily a informácie o aktuálnom a očakávanom stave jej vývoja sa radí medzi základné informácie potrebné pri analýzach a prognózach spoločenského vývoja. Zároveň sú početnosť a štruktúra pracovnej sily významne ovplyvňované demografickým vývojom sledovanej oblasti. Úmrtnosť a migrácia ovplyvňujú pracovnú silu priamo, plodnosť s určitým časovým odstupom (pri nízkej úmrtnosti a nízkej emigrácii v mladom veku ide vlastne o priamy vplyv s časovým posunom 15 až 25 rokov). V okrese Trnava a v obci Cífer, rovnako ako na úrovni kraja a celonárodnej úrovni sa mení reprodukčné a rodinné správanie obyvateľstva. Môžeme stručne konštatovať, že vývoj plodnosti v obci Cífer a prirodzený prírastok je ovplyvnený trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu kde predpokladáme v ďalšom období znižovanie úrovne plodnosti a zvyšovanie podielu žien nad 30 rokov na vývoji plodnosti. Z „Prognózy vývoja obyvateľstva“ spracovanej za okres Trnava, môžeme predpokladať, že rovnaký trend znižovania počtu narodených bude možné pozorovať aj v obci Cífer. V obci Cífer by nemalo počas prognózovaného obdobia dôjsť k výrazným zmenám vývoja úmrtnosti, ktoré by ovplyvnili celkový prirodzený prírastok obyvateľstva obce. Naopak prognóza vývoja úmrtnosti v obci Cífer má charakter zvyšovania veku a najvyššej dynamiky znižovania úmrtnosti. Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom sa trend vývoja migrácie v Cíferi vyznačuje sa dlhodobým prírastkom obyvateľstva v dôsledku migrácie. Predpokladá sa, že v prognózovanom období bude naďalej pretrvávať pohyb/migrácia obyvateľstva smerom do obce Cífer. Znižovanie počtu obyvateľov obce v priemere o približne -2,49 – 0,00 celkového úbytku obyvateľstva na 1000 obyvateľov v roku 2035, čo rovnako ovplyvní štruktúru pracovnej sily.

Hlavným faktorom, ktorý priamo ovplyvňuje vývoj pracovnej sily je starnutie obyvateľstva, ktorého najvýznamnejšie sprievodné javy sú:

- Rast verejných výdavkov na zdravotníctvo a sociálne poistenie spôsobený zvýšeným počtom starších a starých ľudí v populácii.
- Neefektívnosť priebežných dôchodkových systémov
- Znižovanie obyvateľstva v produktívnom veku a zvyšovanie v poproduktívnom veku spôsobuje pokles pracovnej sily a zvýšenie ekonomického zaťaženia obyvateľstva.
- Mení sa celková spoločenská klíma, keď stále väčšiu váhu nadobúdajú záujmy a potreby stále početnejšej skupiny staršieho obyvateľstva. Spoločnosť celkom zákonite stráca dynamiku a hrozí väčšie nebezpečenstvo medzigeneračných konfliktov medzi dynamickou ale menej početnou mladou časťou populácie a početnejšou ale menej dynamickou časťou staršej populácie

Tieto faktory sú v obci Cífer o to výraznejšie o čo výraznejšie sa predpokladá zvýšenie veku obyvateľstva v priebehu rokov 2013-2035 o cca 0,30 – 0,50 roka každoročne.

Prognóza pracovnej sily

Ako základný trend vo vývoji pracovnej sily ako na SR tak aj v Trnavskom kraji a okrese Trnava bude zníženie počtu a starnutie pracovnej sily. Uvedené tvrdenie je podporené výsledkami prognózy

vývoja pracovnej sily na úrovni krajov. Prognóza počíta s dvomi variantmi vývoja, t.j. Statickým a dynamickým.

Tab. 20 Vybrané výsledky podľa statického a dynamického variantu prognózy

Región	Pracovná sila	Rok			Zmena % (2025 vs. 2004)	
		2004	2025 statický	2025 dynamický	Statický	Dynamický
Trnavský kraj	Počet (tis.)	287,8	272,6	278,1	-5,3	-3,4
	Podiel žien %	45,7	44,5	45,2	-2,6	-1,1
	Priemerný vek	39,1	42,0	42,4	7,4	8,4

Zdroj: Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025 (Infostat jún 2006)

Výsledky statického variantu prognózy naznačujú, že ak by zostala miera ekonomickej aktivity nezmenená až do roku 2025 a demografický vývoj by si zachoval svoju v súčasnosti najpravdepodobnejšiu podobu, počet osôb, ktoré tvoria pracovnú silu by sa v Trnavskom kraji do roku 2025 znížili o -5,3% a priemerný vek by sa zvýšil o zhruba až o 3 roky.⁹

V dynamickom variante prognózy je okrem najpravdepodobnejšieho demografického vývoja zohľadnený aj v súčasnosti najpravdepodobnejší vývoj ekonomickej aktivity. Očakávaný demografický vývoj a vývoj ekonomickej aktivity by mal mať na úrovni Trnavského kraja za následok zníženie pracovnej sily zhruba o 3,4 % a zvýšenie priemerného veku ekonomicky aktívneho obyvateľstva o zhruba až o 3 roky. Najmenej početná pracovná sila bude teda v Trnavskom kraji, kde sa počas prognózovaného obdobia očakáva stagnácia počtu ekonomicky aktívnych okolo hranice 300 tis.

V súvislosti s prognózou pracovnej sily na úrovni kraja a výsledku prognózy vývoja obyvateľstva na úrovni okresu môžeme predpokladať, že v obci Cífer bude mať trend vývoja pracovnej sily do roku 2025 nasledujúce črty:

- zníženie počtu ekonomicky aktívnych osôb vo vekových skupinách do 19 rokov, 20 - 24 rokov, 25 - 29 rokov a aj vo vekovej skupine 30 - 34 rokov
- zníženie počtu mladšej pracovnej sily
- zvýšenie zastúpenia pracovnej sily s vyšším vekom (najmä vo veku 40-44 rokov) – zostarnutie pracovnej sily zhruba o približne 3 roky
- zníženie stavu pracovnej sily do roku 2025, t.j. zníženie počtu EAO
- zvýšenie zaťaženie EAO neaktívnym obyvateľstvom v poproduktívnom veku.

Prognóza zamestnanosti

Pri nezmenenom vývoji mier zamestnanosti do roku 2020 by sa počet pracujúcich mal znížiť za toto obdobie o viac 2,3 % na celoslovenskej úrovni a najviac výrazný by mal byť v Trnavskom kraji. Na vývoji zamestnanosti a jej zvyšovaní sa v plnej miere podieľa aj pokles nezamestnanosti. Na základe Prognózy vývoja ponuky práce v Slovenskej republike do roku 2020 by mala mať nezamestnanosť v rámci celej SR a v krajoch SR klesajúcu tendenciu. To znamená, že aj v prípade, ak sa ekonomická aktivita a zamestnanosť nezmenia, počet nezamestnaných sa zníži zhruba o 25 tis. resp. 6,8 % do roku 2020. Jeden z najväčších poklesov počtu nezamestnaných počas prognózovaného obdobia sa predpokladá v Trnavskom kraji. Rovnako ako to bolo pri prognóze pracovnej sily aj v skupine nezamestnaných sa do roku 2020 zvýši priemerný vek.

Z pohľadu uplatnenia na trh a vývoja nezamestnanosti má kľúčovú úlohu aj skupina osôb vo veku 50-64 rokov. Osoby v pred dôchodkovom veku patria na trhu práce medzi najohrozenejšie. Vzhľadom

⁹

Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025 (Infostat jún 2006)

na starnutie populácie a starnutie pracovnej sily bude táto skupiny v pracovnej sile stále početnejšia a opatrenia na trhu práce vyvolané starnutím pracovnej sily musia brať do úvahy v prvom rade vývoj v tejto skupine osôb.

Zhrnutie – vnútorné prostredie

Na základe vývojových prognóz vývoja obyvateľstva a vývoja pracovnej sily, zamestnanosti a ekonomicky aktívneho obyvateľstva môžeme konštatovať pre obec Cífer nasledovné:

v obci Cífer rovnako ako na úrovni okresu bude trend vývoja počtu obyvateľov v nasledujúcich rokoch menej nepriaznivý, kde sa očakáva pokles počtu obyvateľov približne o -2,49 – 0,00 osôb na 1000 obyvateľov.

- Vývoj plodnosti v obci Cífer a prirodzený prírastok je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Trnava, môžeme predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v obci Cífer.
- Starnutie obyvateľstva je badateľné aj na úrovni obce Cífer, v čom je nevyhnutné prispôbiť opatrenia najmä v sociálnej oblasti.
- Prognóza vývoja úmrtnosti v obci Cífer má charakter zvyšovania veku a najvyššej dynamiky znižovania úmrtnosti.
- Predpokladá sa, že v prognózovanom období bude naďalej pretrvávať pohyb/migrácia obyvateľstva smerom do obce Cífer, čo bude mať za následok zvyšovanie počtu obyvateľov obce.
- V obci Cífer v priebehu rokov 2013-2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2029 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov.
- Z dôvodu starnutia populácie sa predpokladá aj zmena stavu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ktoré bude rovnako starnúť. Ohrozenou skupinou v tomto prípade je jednak skupina vo veku 50-65 rokov, ktorej počty za predpokladu naplnenia prognózy budú do roku 2020 rásť a jednak skupina mladých nezamestnaných, ktorá by mala v nasledujúcom období vykazovať úhrnu počtu obyvateľov.
- Pri predpoklade vývoja ekonomicky aktívneho obyvateľstva a poklesu mieri nezamestnanosti, sa predpokladá, že tento trend bude napĺňaný do roku 2020 len mierne.
- S vývojom znižovania nezamestnanosti a štruktúrou a počtom nezamestnaných osôb úzko súvisí aj profil nezamestnaných osôb (dosiahnuté vzdelanie a dĺžka evidencie), ktorý v súčasnosti nereflektuje potreby pracovného trhu. Aj v tejto oblasti je nutné vykonať také opatrenia (najmä na národnej úrovni), ktoré budú viesť k zvýšeniu kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá naplní potreby trhu práce v meste a jeho okolí.

Napriek prognózovaným vývojovým trendom má obec Cífer potenciál (nielen z pohľadu geografického ale aj z pohľadu dynamicky sa rozvíjajúcej obce, ktorá reaguje na zmeny a potreby obyvateľov) na zvrátenie prognóz a zlepšenie demografického vývoja obyvateľstva a stavu nezamestnanosti v obci.

Ekonomická charakteristika a občianska vybavenosť

Všeobecná ekonomická charakteristika. Ekonomický potenciál Trnavského samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj v posledných rokoch sa výrazne dynamizuje vplyvom prítomnosti automobilového priemyslu a súvisiacich subdodávateľských subjektov. Trnavský kraj hraničí s 3 štátmi – Českou republikou (spoločná hranica cca 45 km), Rakúskom (cca 12 km) a s Maďarskou republikou (cca 48 km), čo vytvára predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce v rámci celého kraja. Priaznivý demografický potenciál, strategická geografická poloha, dlhodobé kultúrne tradície a priaznivé klimatické podmienky sú predpokladom ďalšieho ekonomického rozvoja. Okolie obcí patrí medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske oblasti Slovenska, s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 294 225 ha, čo predstavuje 70,9 % z celkovej rozlohy kraja. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy takmer 90 % (89,8 %) tvorí orná pôda 264 138 ha.

Priemyselná výroba v trnavskom regióne je zastúpená nasledovnými odvetvami:

- **automobilový priemysel** – výroba automobilov,
- **strojársky priemysel** - oprava železničných nákladných a osobných vozňov ,výroba spojok pre osobné a nákladné automobily, výroba ložísk, ložiskových uložení a príslušenstva pre automobilový priemysel,
- **textilný** - výroba pánskej konfekcie, výroba kravát, šatiek, šálov, výroba pletenej spodnej bielizne, vrchného ošatenia a úpletov,
- kovovýroba a hutnícka druhovýroba** – výroba drôtu a výrobkov z neho, výroba plechov a pozinkovaných výrobkov,
- **elektrotechnický** – výroba a montáž spotrebnej elektroniky,
- **potravínársky** – spracovanie mlieka a výroba mliečnych výrobkov, spracovanie mäsa a výroba mäsových výrobkov, výroba cukrovín a trvanlivého pečiva, výroba šumivých vín, výroba cukru,
- **drevársky** – výroba drevotriekového dyhovaného nábytku,
- **papierenský** – výroba obalov, etikiet a polygrafickej produkcie,
- **chemický** – výroba čistiacich prostriedkov, liekov a liečebnej kozmetiky, výroba viskózneho a polyesterového vlákna,
- **sklársky** – výroba sklenených vlákien.

Podnikateľské prostredie v obci Cífer. Podnikateľské prostredie v obci Cífer je tvorené veľmi rôznorodo, viacerými veľkými podnikmi, ako i stredne veľkými či malými podnikmi. Medzi podniky, ktoré sa najvyššou mierou podieľajú na zamestnanosti v obci sú:

- **I.D.C. LOLLY, s.r.o.** : potravinárska výroba, viac ako 100 zamestnancov,
- **Roľnícke družstvo Cífer:** poľnohospodárska výroba, 70 zamestnancov,
- **Agrometal, s.r.o.:** strojárka výroba, 60 zamestnancov.

Obyvatelia obce migrujú za prácou i do Trnavy do automobilového závodu PSA Peugeot-Citroen ako i do obce Voderady do spoločnosti Samsung zameranej na výrobu elektroniky. V katastri obce Cífer sa nachádza poľovný revír Ronava. Tréningové pôsobisko v Kopánke má jazdecký klub Triton Bratislava zameraný na parkúrové skokové súťaže. V letných mesiacoch môže návštevník navštíviť aj relaxačné stredisko na Kopánke (miestna časť Pác, od roku 2014 v správe obce Cífer) s možnosťou ubytovať sa. V areáli sú dva bazény(jeden pre dospelých a jeden pre deti), dva tenisové kurty, volejbalové a basketbalové ihrisko. Samozrejmosťou je reštaurácia. Areál prevádzkuje obec Cífer. Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch aj podporou agroturizmu. Agroturizmus zahŕňa špecifické činnosti agropodnikateľských subjektov v daných miestnych ekonomických a prírodných podmienkach, zameraných na uspokojovanie rekreačných potrieb a záujmov turistov a následne

dosahovaním zisku. Základnými zložkami agroturizmu sú ubytovacie služby, stravovacie služby a špecifické činnosti ponúkané agropodnikateľmi. Hlavnými dôvodmi rozvoja cestovného ruchu na vidieku je nízka surovinová a energetická náročnosť, zrýchľovanie obehu prostriedkov a akcelerácia hospodárskeho rozvoja, vhodný substitút útlmových a ekologicky zaťažujúcich výrob a odľahčenie životného prostredia.

Infraštruktúra a občianska vybavenosť. Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Kanalizácia. Odkanalizovaniu sídiel a úrovni čistenia komunálnych odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) obec venovala značnú pozornosť a v obci Cífer sa v roku 2013 dokončila kanalizácia. Nová úprava zákona o vodách (§ 32 zákona 184/2002 Z.z.), stanovuje povinnosť odvádzať komunálne odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Aglomerácie od 2 000 do 10 000 EO (ekvivalentných obyvateľov) sú povinné takéto odvádzanie zabezpečiť do konca roku 2015 a aglomerácie nad 10 000 EO do konca roku 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko – biologických ČOV). Obec disponuje čističkou odpadových vôd a je jej prevádzkovateľom, pričom v najbližšom programovom období bude hľadať prostriedky a filozofiu na využitie areálu ukončenej činnosti v ČOV.

Vodovod. Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívných oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). V obci nie je komplexne vybudovaná vodovodná sieť. Obyvatelia spravidla využívajú vlastné studne ako zdroj vody. Tento problém bude obec nútená riešiť nakoľko uvedená skutočnosť má výrazný vplyv na kvalitu života obyvateľov, ako aj na prípadnú alokáciu firiem v obci, pre ktoré je dispozícia pitnej vody z verejnej vodovodnej siete nevyhnutnou podmienkou. O problematike nedostatočného vybavenia obcí verejnými vodovodmi svedčí aj to, že v roku 2003 bolo v SR 2 149 samostatných obcí, ktoré boli zásobované vodou z verejných vodovodov a ich podiel z celkového počtu obcí v SR tvoril 74,5 %. Vodovod v obci Cífer sa priebežne buduje, z celkovej projektovanej dĺžky 11200 m bolo zrealizované 7520 m (2014). Z plánovaného počtu 800 prípojk je hotových 489, čo je menej ako sa predpokladalo, záujem občanov o pripojenie je menší. Reálne môže odoberať k dnešnému dňu 1964 obyvateľov obce. Obec má vlastné zdroje pitnej vody, z ktorých jeden je nutné sprevádzkovať v programovom období 2014-2020.

Plynofikácia. Celá obec je splynofikovaná. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s. Bratislava.

Sociálna infraštruktúra. Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. V obci Cífer sa nachádza domov dôchodcov, ktorého kapacita 35 lôžok je plne obsadená. Domov dôchodcov má celoslovenskú pôsobnosť, čo znamená, že poskytuje služby nielen obyvateľom vo svojom blízkom okolí, ale aj žiadateľom v rámci celého

Slovenska. Domov poskytuje v zmysle zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov odbornú sociálnu, zdravotnú a poradenskú starostlivosť hlavne starým a ťažko-chorým občanom, ktorí sa už nedokážu o seba postarať a nie je im možné poskytnúť inú formu starostlivosti, akou je napríklad opatrovateľská služba. Domov dôchodcov má vlastné stravovacie kapacity, vlastnú kuchyňu a zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná lekárom priamo v domove dôchodcov.

Bývanie. Obec má schválený (Obecné zastupiteľstvo, 13.2.2014) „Program rozvoja bývania obce Cífer“ ako strategický dokumentom pre potreby samosprávy, ktorý sa požaduje v zmysle § 4 ods. 3 písmeno j) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov. Bytový fond sa sústreďuje v tradičných rodinných domoch a bytových domoch. Pri porovnaní s priemernými ukazovateľmi štandardu bývania okresu Trnava sa zistilo, že bytový fond v obci Cífer sa vyznačuje vyšším plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť. Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. ukazovateľom obložnosti, vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, automatickou práčkou, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil atď. Vybavenosť trvalo obývaných bytov v obci je rozdielna, mierne zaostáva za hodnotami priemeru Trnava ako i Slovenskej republiky.

Zdravotnícka infraštruktúra. Výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti má v obci umiestnené neštátne zdravotnícke zariadenie. Umiestnenie zdravotného zariadenia má dopad predovšetkým na dôchodcov, pre ktorých by dochádzka za zdravotnou starostlivosťou predstavovala často neúnosné finančné výdavky. Je dlhodobou snahou obce zachovať a podľa možností a potrieb obyvateľov rozširovať služby poskytované strediskom. V stredisku sa nachádzajú traja lekári, všeobecný lekár, lekár pre deti a dorast a stomatologická ambulancia. V obci sa nachádza Lekáreň U Sv. Michala.

Kultúrna infraštruktúra.

História. Najstaršia listinná zmienka o Cíferi je z konca 13. storočia, z roku 1291, teda 400 po predchádzajúcej správe o obci (veľkomoravské nálezy). Je to dlhý časový úsek, dlhý najmä preto, lebo nemáme takmer nádej, že sa nájde starší pramenný údaj. Prvý údaj týkajúci sa roku 1291 je z listiny Ostrihomskej kapituly o deľbe majetku medzi šľachticmi z Lefantoviec. Táto listina z roku 1322 obsahuje cenné informácie o šľachticoch Lefantoviec vo vzťahu k Cíferu. Podľa nej bol Cífer dedičným, teda dávnejší majetkom Lefantovskovcov. Z listiny sa ďalej dozvedáme, že Cífer pôvodne tvorí súčasť kráľovského hradného panstva Bratislava. O začiatkoch mnohých dedín poskytujú často cenné informácie cirkevné objekty, resp. cirkevné dejiny. Žiaľ o Cíferi to neplatí. Pôvodný kostol sv. Michala sa nezachoval, dnes jestvujúci chrám je už treťou úplne novou cirkevnou stavbou. Pretože patrocínium sv. Michala sa všeobecne pokladá za veľmi starobylé, môžeme azda podľa neho usudzovať, že v Cíferi jestvoval kostol už v druhej polovici 13. storočia. V roku 1397 daroval Cífer spolu s mýtom magistrovi Mikulášovi, synovi Ladislava Zoboňa Z Pustých Úľan a jeho synovi za zásluhy v boji v Maďarsku. V obci patrila časť pôdy aj bohatým grófom zo sv. Jura a Pezinka. Piate desaťročie 16. storočia znamená v dejinách Cífera významný predeľ, i keď to nie je žiaden zásadný zlom. Význam tohto desaťročia je v tom, že obec sa dostala do dražby nového zemepána Františka Nyáry. Obec zostala v moci rodiny do začiatku 19. storočia. Popri zmene zemepána bolo ďalšou dôležitou udalosťou v dejinách Cífera v druhej polovici 16. storočia jeho povýšenie na poddanské mestečko-oppidium. Cífer bola slovenská obec. Tento jej ráz, i keď nie tak jednoznačne, máme doložený aj menami jej obyvateľstva. Cesta k slovenskosti Cífera však bola zložitá. V roku 1529 turecké vojsko tiahnuce na Viedeň vyplienilo obec. Škody v obci spôsobilo aj španielske vojsko bojujúce na západnom Slovensku proti Turkom. Obec bola osídlená obyvateľmi Malých Karpát a z Považia. Pre zachovanie slovenskosti obce mal veľký význam aj príchod chorvátskeho obyvateľstva. Národnostná situácia však nebola v 16. storočí ustálená, obyvateľstvo sa menilo, jedno prichádzalo, druhé odchádzalo.

Staré tehelne. V obci sa nachádzali tri tehelne. Dve sa nachádzali v priestoroch JAMÁRNE (pri ceste do Trnavy), tretia ležala pri „štroke“ (železnici) smerom k Jarnej. Spomínajú sa už v roku 1747. Hlinu na výrobu tehál získavali z príľahlého hliniska. K hline sa pridával piesok a túto zmes potom miesili kone. Vymiesená hlina sa ručne vkladala do drevenej formy. Vyformovaná tehla (ešte surová) sa vyklopila z formy na urovnanú zem, kde sa sušila na vzduchu. Čiastočne vysušené tehly sa potom dosušali pod šopou. Posledným úkonom bolo vypálenie tehly. Na vypaľovanie slúžila poľná zastrešená pec s otvoreným komínom – v zemepánskych tehelniach, bez komína v obecnej tehelni. Tehelne nachádzajúce sa v priestoroch Jamárne patrili do majetku Zichyovcov. Tehly v nej vyrábali do konca 19. storočia. Vyrobené tehly niesli iniciály grófov. Napr. GZK – gróf Zichy Károly, CZP – Comes Zichy Paulus, CCZ – Comes Carolus Zichy. Tehly z tejto tehelne mali rozmery 29 x 14,5 x 7 cm.

Obecné múzeum v Cíferi. Obecné múzeum bolo zriadené v roku 2012 obecným zastupiteľstvom, začalo rozvíjať svoju činnosť aj napriek tomu, že nemá trvalé výstavné priestory. Dôležitou súčasťou činnosti múzea, ktorého výkonným orgánom je rada múzea, je okrem zbierkovej činnosti aj príprava knižných či iných publikácií o obci a rôznych podujatí s historicko-kultúrnou tematikou. Múzeum má k dispozícii depozitár, teda priestor, kde je možné odkladať a reparovať zbierkové predmety, ktorý je umiestnený v priestoroch hasičskej zbrojnice.

Obecná knižnica. Ako súčasť kultúrnej infraštruktúry funguje v obci aj obecná knižnica disponujúca odbornou a krásnou literatúrou pre dospelých v počte 8608 kusov a náučnou a krásnou literatúrou pre deti v počte 3788 kníh. Okrem požičiavania kníh pre vás pripravujeme množstvo doplnkových služieb, ktoré k modernej knižnici patria. Pre čitateľov je k dispozícii prístup k internetu, čerstvá denná tlač, možnosť prefotiť si dokumenty či zakúpiť publikácie o obci či filmy s obecnou tematikou. V priestoroch knižnice je inštalovaná výstava kresieb „Portréty Cíferanov“ od Prof. Evy Cisárovej-Minárikovej. Pre mamičky s deťmi bude zriadený malý detský kútik. Otváracia doba knižnice sa bude v budúcnosti rozširovať.

Komunikácia a internet. Spôsob komunikácie obecného zastupiteľstva s občanmi obce prebieha rôznymi formami, rozhlasom, obehníkom, novinami alebo prostredníctvom web stránky.

Vzdelávanie a školstvo. Sústava škôl v obci je tvorená materskou školou a základnou školou so základnou umeleckou školou, tým sú dané dobré predpoklady pre ich vzájomné prepojenie do hierarchického systému. V rámci kompetencií obce školský vzdelávací systém v obci funguje efektívne. Základná škola poskytuje základné vzdelanie; žiaci nadobúdajú základné vedomosti, zručnosti a postoje v zmysle vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity a demokracie. Základná škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium. Činnosť základnej školy má nesporný vplyv na vyvážený rozvoj v obci. Zariadenie zastáva kľúčovú úlohu pri výchove a vzdelávaní novej generácie. Fungujúca školská infraštruktúra je základom pre ekonomický rozvoj regiónu. Zároveň dôležitým predpokladom pre rozvoj regiónu je stabilizácia ekonomicky produktívnych ľudí a vytvorenie podmienok pre život a prácu v regióne. Kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabraňuje odlivu ekonomicky aktívnych obyvateľov z regiónu do centralizovaných aglomerácií miest. Zameraním školy je umožniť rozvíjať mimoškolské aktivity detí a spoluprácu s partnermi. Základnú školu v obci Cífer s vyučovacím jazykom slovenským v školskom roku 2012/2013 navštevovalo 353 žiakov, predpoklad na ďalší rok je 360 žiakov. Zriaďovateľom Základnej školy s právnou subjektivitou je obec. Základná škola vo svojej práci využíva moderné vyučovacie metódy a podporuje tak vytváranie špeciálnych tried v bežných školách, pedagogické poradenstvo a starostlivosť o deti.

Bezpečnosť. Súčasťou bezpečnostných opatrení v obci je od roku 2012 kamerový systém. Kamerový systém pozostáva z nahrávacieho zariadenia umiestneného na obecnom úrade v Cíferi a monitoru umožňujúceho sledovanie živého prenosu alebo záznamov, z ôsmich kamier rozmiestnených v obci na 4 miestach ohrozených drobnou kriminalitou a z prenosovej sústavy na prenos dát medzi centrálou a jednotlivými miestami s osadenými kamerami. Monitorovanými miestami sú: Námestie A. Hlinku, obecné trhovisko, areál ZŠ a detského ihriska, areál nového cintorína a prístupovej cesty. Obec chce v najbližších rokoch počet kamier a snímaných miest rozširovať, preto je nahrávacie zariadenie nadimenzované na pripojenie ďalších 12 kamier.

Environmentálna charakteristika

Základná environmentálna charakteristika.

Trnavský kraj sa nachádza na západe Slovenska. Na západe susedí s Bratislavským krajom, na východe s Trenčianskym a Nitrianskym krajom, na severe s Českom a Rakúskom a na juhu s Maďarskom. Trnavský kraj tvorí 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava. Kraj má 251 obcí, 7 okresných miest a 16 sídel so štatútom mesta.

Z geografického hľadiska je kraj veľmi pestrý. Z povrchových celkov najväčšiu plochu zaberá Podunajská nížina na juhu a Záhorská nížina na severe. Oddelené sú pásmom kryhového pohoria Malé Karpaty s najvyšším vrchom Záruby – 768 m n. m. Pestrý reliéf podmieňuje klímu, ktorá je najsuchšia a najteplejšia v južných oblastiach Podunajskej nížiny a najchladnejšia v oblasti Malých Karpát. Na území Trnavského kraja sa nachádza 97 veľkých zdrojov a cca 600 stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. Dôležitou kategóriou podieľajúcou sa na znečisťovaní ovzdušia sú malé zdroje a automobilová doprava. Podľa geomorfologického členenia tvorí prevažnú časť trnavského okresu Podunajská nížina, ktorá je zastúpená geomorfologickými celkami Podunajskej pahorkatiny a na južnom okraji Podunajskej roviny. Menšia časť územia patrí do podsústavy Karpát, ktorú na severozápade zastupuje geomorfologický celok Malé Karpaty. Malé Karpaty dosahujú vo vrcholových častiach nadmorskú výšku 250 až 600 m, ich reliéf sa vyznačuje stredne strmými až strmými svahmi, s lokálnym výskytom plošín. Územie Podunajskej nížiny patrí do teplej klimatickej oblasti s miernou zimou, k teplému, mierne suchému alebo suchému okrsku, v časti priliehajúcej k pohoriam k teplému, mierne vlhkému okrsku s priemernou ročnou teplotou 8 až 10 °C a ročným úhrnom zrážok 530 až 650 mm. Malé Karpaty patria do mierne teplej klimatickej oblasti, v okrajových častiach k mierne teplému, mierne vlhkému okrsku, vo vyšších polohách k okrsku vlhkému, z časti až veľmi vlhkému, s priemernou ročnou teplotou 7 až 9 °C a ročným úhrnom zrážok 650 až 850 mm. Veternosť je v tomto území rôznorodá. Prevládajú vetry severozápadných smerov.

Na území trnavského okresu sa stýkajú dve fyto geografické oblasti:

1. Oblasť stredoeurópskej a juhoeurópskej flóry (Pannonicum), ktorá zaberá teplejšie oblasti okresu (Podunajská nížina).
2. Oblasť západoeurópskej flóry (Carpaticum occidentale), ktorá sa viaže na Malé Karpaty.

Pre okres sú charakteristické dve zoogeografické zóny:

1. zóna lesov
2. zóna stepí (lesostepí)

Podľa geologickej stavby je možné rozčleniť územie na tri jednotky:

- jadrové pohoria (zastúpené Malými Karpatami)
- bradlové pásmo (je zastúpené len na severnom okraji Malých Karpát)
- vnútrohorské panvy (zastúpené panvou Viedenskou a Podunajskou).

Ďalšie environmentálne charakteristiky

Ochrana prírody

V okrese Trnava sa nachádzajú nasledujúce významné chránené prírodné územia:

- **Chránená krajinná oblasť:** Malé Karpaty – katastrálne územia Dolné Orešany, Horné Orešany, Lošonec, Smolenice, Smolenická Nová Ves, Buková, Trstín, Horná Krupá, Naháč, Dechtice, Dobrá Voda, Dlhá
- **Národné prírodné rezervácie:** Záruby – katastrálne územie Smolenice, Buková a Dolina Hlboče
- **Prírodné rezervácie:**

Katarína – katastrálne územie Dechtice, Slopý – katastrálne územie Dobrá Voda, Skalné okno – katastrálne územie Buková, Buková – katastrálne územie Buková, Lošonský háj – katastrálne územie

Horné Orešany, Bolehlav – katastrálne územie Dolné Orešany, Klokoč – katastrálne územie Lošonec, Čierna skala – katastrálne územie Lošonec

• **Chránený areál:**

Trnavské rybníky – katastrálne územie Trnava, Hrnčiarovce nad Parnou, Všivavec – katastrálne územie Horné Orešany, Boleráz, Vlčkovský háj – katastrálne územie Vlčkovce

• **Prírodné pamiatky:**

Občasná vyvieracia pod Bacharkou – katastrálne územie Dobrá Voda, Čertov žľab – katastrálne územie Smolenice, Ľahký kameň – katastrálne územie Dobrá Voda

• **Národná prírodná pamiatka:**

Jaskyňa Driny – katastrálne územie Smolenice

• **Chránené stromy:**

Lipy pri Kalvárii – katastrálne územie Trnava, Lipa na cintoríne – katastrálne územie Dobrá Voda, Lipa pri kostole – katastrálne územie Smolenice

Sekvojovec v parku – katastrálne územie v Cíferi, Sekvojovec v parku – katastrálne územie Dolná Krupá, Platany v parku – katastrálne územie Voderady.

V katastrálnom území obce Cífer sa nenachádzajú veľkoplošné chránené územia. V širšom záujmovom území za cestou I/61 prebieha hranica **chráneného vtáčieho územia SKCHVÚ023 Úľanská mokraď vyhláseného** Vyhláškou MŽP SR č. 437/2008 Z. z., ako súčasť chránených území NATURA 2000.

Prvky územného systému ekologickej stability. Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Táto je tvorená biocentrami, biokoridormi a interakčnými prvkami v hierarchických úrovniach: provincionalnej, nadregionálnej, regionálnej a miestnej (lokálnej) úrovni. V rámci RÚSES okresu Trnava (1993, 2001) sú v k.ú. obce Cífer vyčlenené dva regionálne biokoridory – potok Gidra a potok Ronava. Ako lokálne biocentrum bola identifikovaná nádrž Ronava. Do kategórie lokálneho biocentra bol priradený aj park v Cíferi. Ostatné prvky ako genofondové lokality a ekologicky významné krajinné prvky v k.ú. Cífer neboli vyčlenené. Regionálny biokoridor – potok Gidra, sa nachádza cca 150 m južným smerom od záujmového územia.

Klimatické pomery. Územie Cífera zaraďujeme do klimaticky teplej oblasti. Podnebie je mierne suché, s miernou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje v rozpätí od 9-10°C. Najchladnejším mesiacom je január, keď je priemerná teplota vzduchu -2°C. Najteplejším mesiacom je júl, keď teplota dosahuje 20°C. Priemerný počet dní s maximálnou teplotou 25°C a viac je sedemdesiat. Dĺžka slnečného svitu je 2000 hodín ročne. Územie Cífera patrí v rámci Slovenska do oblasti s malým úhrnom zrážok. Priemerný úhrn zrážok je 555 mm. Najchudobnejším obdobím na zrážky je koniec zimy a začiatok jari. Letné obdobie je na zrážky najvýdatnejšie. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je viac ako štyridsať.

Hydrologické pomery. Širšie územie patrí do povodia Váhu a sčasti do povodia rieky Moravy. Ďalšími vodohospodársky významnými tokmi sú: Dudváh, Ronava, Gidra, Parná, Trnávka, Blava, Krupský potok, Dubovský potok. Na vodných tokoch v okrese sú vybudované 4 vodné nádrže s objemom väčším ako 1 000 000 m³ – Buková (Hrudky), Boleráz (Trnávka), Suchá nad Parnou (Podhájsky potok) a Horné Orešany (Parná). Na zásobovanie pitnou vodou sú využívané zdroje podzemnej vody. Ich rozšírenie na území kraja je nerovnomerné a ich kvalita rôzna. Najvhodnejšie sú v okrese Dunajská Streda v Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov, ďalej v Gabčíkove, Šamoríne, Jelke, Trnave, Dobrej Vode, Dehticiach, Veľkom Orvišti a v oblasti Borovce-Rakovce. Územie Cífera patrí z hydrologického hľadiska do povodia riek Gidra a Ronava. Povodie Gidry leží v Malých Karpatoch a Trnavskej pahorkatine. Gidra má plochu povodia 80,27 km² a jej priemerný ročný prietok je 0,85 m³.s⁻¹. Ronava má plochu povodia 15,52 km² a jej priemerný ročný prietok je 0,050 m³.s⁻¹.

Pedologické pomery. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy v okrese Trnava je 53 647 ha, ktorá je intenzívne využívaná ako orná pôda o výmere 50 147 ha. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy zaberajú záhrady 1 423 ha, vinice 592 ha, ovocné sady 157 ha a trvalé trávne porasty 1 298 ha. Na území okresu Trnava sú lesné porasty sústredené v pohorí Malé Karpaty. Na trnavskej tabuli

dosahuje lesnatosť asi 20 %. Výmera lesného pôdneho fondu je v súčasnosti 13 189 ha. Podľa kategórie je prevažná časť lesa tvorená lesmi hospodárskymi 75 %, ochranné lesy predstavujú 20 % a lesy osobitného určenia 5 %. V katastrálnom území Cífera sa vyskytujú naše najúrodnejšie genetické typy pôd, ktorých agronomickú hodnotu znižuje nedostatok vlhky počas vegetačného obdobia. Vyskytujú sa tu černozeme, degradované černozeme, černozeme karbonátové a hnedozeme. Podľa geomorfologického členenia patrí územie Cífera do oblasti Podunajskej nížiny, podcelku Trnavskej pahorkatiny a do jej časti trnavskej sprašovej tabule.

Odpadové hospodárstvo. V obci Cífer sa nachádzala neriadená skládka komunálneho a ostatného odpadu s výmerou 0,964 ha, ktorá je od roku 2003 uzatvorená a v roku 2008 bola zrekultivovaná. Likvidácia odpadu sa uskutočňuje prostredníctvom spoločnosti A.S.A. Trnava na skládku Zavar. Obec disponuje zdieľaným kompostoviskom. V obci je zavedený pravidelný zber PET fliaš. Ďalej sa separuje sklo, papier, plasty, biela technika, akumulátory, zelený odpad a elektrospotrebiče. V obci Cífer funguje Zberný dvor, v rámci ktorého možné odovzdať nasledovné druhy odpadu:

- papier, kartóny a lepenka
- sklo všetky druhy okrem skla s drôtenou výplňou
- šatstvo, odevy a textílie všetkých druhov
- kyseliny, zásady a rozpúšťadlá /riedidlá/
- fotochemické látky
- pesticídy a ostatné postreky proti škodcom
- žiarivky a ostatný odpad obsahujúci ortuť
- jedlé oleje a tuky
- motorové oleje, mazadlá a tuky
- farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice
- farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky /olovo a pod./
- cytotoxické, cytostatické a ostatné liečivá
- batérie, akumulátory
- vyradené elektrické a elektronické zariadenia /televízory, chladničky, počítače a pod./
- plasty všetkých druhov
- kovy
- biologicky rozložiteľný odpad /konáre, tráva, lístie a pod./
- opotrebované pneumatiky
- obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami
- zmiešané odpady zo stavieb okrem stavebnej suty (vybúrané okná, dvere, sanita, PVC a pod.)

Rozvojové dokumenty vyššieho rádu (vonkajšie prostredie)

Národná stratégia regionálneho rozvoja – Trnavský samosprávny kraj

Charakteristika Trnavského samosprávneho kraja prevzatá z Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR L(aktualizácia 2014) je jedným z východísk pre rozvoj samotného kraja aj obcí v kraji predovšetkým vzhľadom na neexistenciu aktuálneho programu rozvoja kraja v čase spracovania tohto dokumentu. Trnavský samosprávny kraj (TTSK) je prevažne vidiecky, prechodný, priemyselný, konkurencieschopný, rýchlorastúci región SR s perspektívou druhého najkonkurencieschopnejšieho regiónu na úrovni SR, s vysokou atraktivitou a pozíciou v blízkosti centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou a Rakúskou republikou, ako aj Maďarskom. **TTSK má stredný inovačný potenciál. Z hľadiska rozvoja obce Cífer je nevyhnutné brať do úvahy predovšetkým jeho disparity a faktory rozvoja aj z hľadiska očakávaných regionálnych integrovaných územných stratégií rozvoja v kraji (RIUS).**

Hlavné disparity TTSK.

v pôdohospodárstve: - pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošípané a hovädzí dobytok) a dovoz lacnejších dotovaných potravín z pôvodných krajín EÚ.

v priemysle: - chýbajúce akreditácie a certifikácie s medzinárodnou platnosťou majú za následok obmedzenia v medzinárodnom obchode; inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu sa energetickú a surovinovú náročnosť výroby.

v službách: - disparity vo vzťahu mesta a okolia spôsobené nerovnomerným rozmiestnením služieb a vzdelávacích inštitúcií; nízka úroveň informatizácie produkčnej sféry; zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb; nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére.

v technickej infraštruktúre: - nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody; neexistencia integrovaného dopravného systému; značné ekologické zaťaženie poľnohospodárskej krajiny; znižovanie emisného a odpadového zaťaženia územia.

v sociálnej infraštruktúre: - vyšší podiel nezamestnaných v obciach v porovnaní s Trnavou a ostatnými mestami; značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady; nedostatočné investície do nájomného bývania; pomalá obnova kultúrohistorických pamiatok, čo je spôsobené nedostatkom vlastných finančných zdrojov; nevyhovujúca miera nezamestnanosti s nevyrovnanou ponukou pracovných miest najmä vo vidieckych oblastiach.

Hlavné faktory rozvoja TTSK.

v pôdohospodárstve: - dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblastiach zeleninárstva, ovocinárstva a vinohradníctva dáva možnosti rozvoja bývania na základe vidieckeho osídlenia, vysoký poľnohospodársky potenciál umožňuje pestovanie prakticky všetkých druhov ekologických potravín a živočíšnej výroby, rozvoj biotechnológií, rozvoj fariem a predaj z dvora, inovácia a rast konkurencieschopnosti slovenských produktov, ochrana životného prostredia.

v priemysle: - rozvinutá priemyselná výroba a rôznorodosť hospodárskej základne s dlhodobým pôsobením dáva možnosť transferu technológií do perspektívnych odvetví na základe využitia fondov EÚ, rozsiahla koncentrácia zahraničných investícií dáva predpoklad na využívanie nových technológií a inovácií najmä v automobilovom a elektrotechnickom priemysle, potravinárstve, energetike a farmaceutickom priemysle, možnosť posilňovania exportu.

v službách: - geopolitický polohový potenciál umožňuje priame kontakty s vyspelými regiónmi s možnosťou zintenzívnenia zahraničných investícií a medzinárodnej spolupráce, využitie geotermálnych prameňov za splnenia príslušných zákonných podmienok (zákon č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov) pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva s prepojením na ekologický vidiecky turizmus, zlepšenie podnikateľského prostredia pre

rozvoj malého a stredného podnikania v oblasti obchodu a služieb, vysoký podiel územia s veľkoplošnou ochranou krajiny a vodných zdrojov, priaznivé podmienky na rozvoj služieb v oblasti cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu.

v technickej infraštruktúre: - polohový potenciál kraja, výhodná geografická poloha, štruktúra miest a hustota obyvateľstva na km², križovanie významných medzinárodných a vnútroštátnych trás železníc a ciest umožňuje lepšie zapojenie do medzinárodnej spolupráce a priaznivú väzbu na hlavné mesto Slovenska.

v sociálnej infraštruktúre: - vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vytvára predpoklady pre možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu, vzdelaná a pomerne lacná pracovná sila láka naďalej najmä zahraničných investorov, silný kultúrno-spoločenský potenciál daný koncentráciou kultúrnych a spoločenských inštitúcií dáva možnosť jeho využitia pre rozvoj cestovného ruchu a vytváraníu medzinárodných inštitúcií v prepojení na Bratislavský samosprávny kraj, dostupnosť vzdelávacích, sociálnych a zdravotných zariadení, stabilizovaný demografický vývoj a priaznivá veková štruktúra, dobrá sídelná štruktúra, vhodná pre dobrú a vyváženú obsluhu územia, silný potenciál cezhraničnej spolupráce.

v kultúre: - podpora rekonštrukcie národných kultúrnych pamiatok v samosprávnom kraji ako predpoklad rozvoja cestovného ruchu.

Charakteristika špecifických stránok regiónu: TTSK sa nachádza v západnej časti Slovenska a administratívne ho tvorí 7 okresov. Jeho špecifickými stránkami sú: dobre rozvinutá sieť dopravných komunikácií, kvalitný pôdny fond, priaznivé klimatické podmienky, zachovaná biodiverzita, významné vodné toky, geotermálne vodné pramene, málo znečistené ovzdušie, priaznivé podmienky na rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu, potenciál pre ďalší rozvoj priemyslu, zahraniční investori priťahujúci ďalších subdodávateľov.

Konkurenčná výhoda: Konkurenčná výhoda TTSK je tvorená výhodnou geografickou polohou v blízkosti rozvojových aktivít EÚ, vysokým podielom zahraničného kapitálu a vysokokvalifikovanou pracovnou silou v strategicky dôležitých sektoroch.

Očakávané vplyvy: udržanie vysokého ekonomického rastu súčasne s rastom kvality života v regióne, zlepšenie životného prostredia, využitie medzinárodnej spolupráce a vnútorného potenciálu k rozvoju poznatkovo orientovanej ekonomiky, informatizácia verejnej správy a zlepšenie kvality služieb poskytovaných obyvateľom na vidieku, zvyšujúci sa počet študentov, príťažlivosť regiónu pre zahraničných investorov, kvantitatívny, kvalitatívny a bezpečnostný rozvoj dopravných komunikácií, zlepšenie dopravnej dostupnosti verejnou osobnou dopravou, zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry, podpora multifunkčného poľnohospodárstva, vytváranie vhodného prostredia pre podnikateľské iniciatívy, zvyšovanie podielu výroby s vyššou pridanou hodnotou a podpora vytvárania inovačných združení a sietí.

SWOT analýza

Tab. 21 SWOT analýza – sociálny rozvoj

SOCIÁLNY ROZVOJ	
Silné stránky	Slabé stránky
Zvyšovanie počtu obyvateľstva a ekonomicky aktívnych obyvateľov s predpokladom zachovania trendu	Problémy sociálnej inklúzie
Realizácia aktivít pre riešenia prírastku obyvateľov (byty, ÚPD)	Starnutie obyvateľstva (všeobecný trend na národnej úrovni)
Rast počtu obyvateľov s dosiahnutým stredným odborným a vysokoškolským vzdelaním	Nedobudovaná športová infraštruktúra, nové a zrekonštruované detské ihriská
Znižovanie miery nezamestnanosti s predpokladom udržania klesajúceho trendu	Potreba rekonštrukcie školského areálu a dobudovania materskej školy
Existencia obecného múzea	Potreba dobudovania zdravotného strediska
Tradičné kultúrne a športové podujatia – obecné, regionálne	
Príležitosti	Ohrozenia
Zvyšovanie kvalifikovanej pracovnej sily a napĺňanie potrieb trhu práce	Odchod pracovnej sily do miest s vyššou kvalitou života podporený legislatívnymi a regionálnymi zmenami
Vytváranie podmienok zo strany štátu pre zosúladienie zručností a potrieb trhu práce	Rast verejných výdavkov na zdravotníctvo a sociálne poistenie
Využívanie dotačných nástrojov a finančných mechanizmov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a aktívnych opatrení trhu práce	Pretrvávajúci neefektívny priebežný dôchodkový systém
Využívanie nástrojov ďalšieho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a poradenstva pre dospelých	Legislatívne zmeny v oblasti pracovného práva, ktoré zvýhodňujú ekonomicky neaktívne obyvateľstvo voči ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu (EAO)
Udržanie ľudových tradícií, celoročných kultúrnych podujatí v meste z vlastných zdrojov a prostredníctvom získania doplnkových zdrojov financovania	Zvýšenie zaťaženie EAO neaktívnym obyvateľstvom v poproduktívnom veku
Orientácia na efektívne partnerstvá a spoluprácu aktérov regionálneho rozvoja	Nedostatočne motivujúca legislatíva pre mladých absolventov a vzrastajúci nezáujem absolventov o umiestnenie na trhu práce
Vytváranie lepších podmienok pre systematické zapájanie detí a mládeže do voľnočasových aktivít	Nedostatok finančných zdrojov na realizáciu kultúrnych, spoločenských a športových podujatí
Získanie nenávratnej finančnej podpory zo zdrojov EŠIF na rekonštrukciu, modernizáciu a rozšírenie kapacity budovy predškolského zariadenia	Nezískanie finančných prostriedkov zo zdrojov EŠIF na rekonštrukciu, modernizáciu a rozšírenie kapacity budovy predškolského zariadenia

Tab. 22 SWOT analýza – ekonomický (hospodársky) rozvoj

EKONOMICKÝ (HOSPODÁRSKY) ROZVOJ	
Silné stránky	Slabé stránky
Geografická poloha, vybudovaná dopravná infraštruktúra a význam	Nevyužívanie existujúcich kultúrnych pamiatok a nevybudovaná infraštruktúra v týchto lokalitách
Priaznivé podmienky pre rozvoj podnikania a stúpajúci počet podnikateľských subjektov na území	Chýbajúce štruktúry pre podporu podnikateľského prostredia (podnikateľský inkubátor, inovačné centrum)
Ekonomický prínos čerpania štrukturálnych fondov v rokoch 2007-2013	Pretrvávajúci nízky záujem uchádzačov o zamestnanie o pracovné príležitosti
Kúpalisko v správe obce (miestna časť Pác)	Nevyužívanie prírodného potenciálu okolia na rozvoj cestovného ruchu (cyklotrasy, chodníky)
Skúsenosť ObÚ so získaním prostriedkov na realizáciu vybudovania nájomných bytov pre občanov mesta v rokoch 2007-2013	
Vlastný obecný podnik - Konkurenčná cena pracovnej sily	
Príležitosti	Ohrozenia
Využívanie faktora geografickej polohy mesta – umiestnenie pri rozvojovej osi I. stupňa pre príchod investícií	Pretrvávajúca a platná legislatíva, ktorá nezohľadňuje úroveň kvalifikovanej sily a úroveň stredného školstva v nadväznosti na trh práce
Dobudovanie cestnej infraštruktúry na komunikačnej osi D1	Nezáujem a nedostatočné využívanie inovačného potenciálu a nedostatočný dopyt po inováciách v podnikateľskej sfére
Inovačný potenciál podnikov a potenciál pre budovanie poradenských štruktúr pre podnikanie, výskum, vývoj, inovácie, transfer know-how podporený aj získaním nenávratných finančných prostriedkov z EŠIF	Absencia miestnych koncepcií, strategických dokumentov, zručností a kapacít pre využitie potenciálu v oblasti rozvoja cestovného ruchu
Prírodné a kultúrno-historické podmienky mesta ako potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v oblasti turizmu, cykloturizmu a rekreácie – využívanie doplnkových zdrojov na financovanie týchto rozvojových aktivít	
Vytváranie synergických efektov pri využívaní rozvojových faktorov prostredníctvom partnerstva so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi	
Poskytovanie zdravotných služieb občanov a zdravotného strediska	

Tab. 23 SWOT analýza – environmentálny rozvoj

ENVIRONMENTÁLNY ROZVOJ	
Silné stránky	Slabé stránky
Územie bez starých environmentálnych záťaží	Nedostatočné zásobovanie pitnou vodou obce a častí Pác, Jarná
Zvyšujúce sa množstvá vytriedených zložiek komunálneho odpadu	Nedostatok zdrojov na modernizáciu a optimalizáciu zabezpečenia technických služieb v obci
Neustále zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov v oblasti zberu triedeného odpadu	Nevyhovujúci technický stav zberných nádob na triedený a komunálny odpad
Organizácia aktivít na podporu zberu odpadov a čistenia verejného priestranstva	Nedostatočné odkanalizovanie v obci a v miestnych častiach Jarná, Pác
Existencia zberného dvora a zberného miesta na biologicky rozložiteľný odpad	Nedostatočná technická úroveň protipovodňových opatrení
Vlastný zdroj pitnej vody	Nevyužívaná budova areálu čistiarne odpadových vôd
Zavedený systém triedeného zberu odpadu	
Vyhovujúce prírodné podmienky a existencia chránených území v okolí obce	
Príležitosti	Ohrozenia
Príležitosť na získanie nenávratných finančných prostriedkov z EŠIF na projekty v oblasti životného prostredia	Nebezpečenstvo povodní
Ďalšie zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva v oblasti životného prostredia	Nedostatočné zdroje na odstraňovanie čiernych skládok z mesta a okolia
Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) pri výrobe tepla a energie (kúpalisko Pác)	Nebezpečenstvom vzniku nového environmentálneho znečistenia rôzneho druhu a formy
Budovanie opatrení protipovodňovej ochrany a zaradenie do protipovodňového systému na národnej úrovni	Nezískanie finančných prostriedkov z EŠIF na protipovodňové opatrenia a iné environmentálne projekty
Sprístupnenie nového vlastného zdroja pitnej vody pre zásobovanie pitnou vodou	
Využitie budovy areálu čistiarne odpadových vôd pre verejné účely	

3. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť PHSR obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (sociálna oblasť, ekonomická – hospodárska oblasť, environmentálna oblasť), opatrenia a ich vecný, finančný a časový rámec. V podstate je do strategickkej časti zahrnutá stratégia, programovanie, realizácia a finančný plán.

Strategická časť dokumentu rozvoja obce Cífer sa vzťahuje k časovému horizontu, v ktorom má zmysel hodnotiť dopady aktivít a projektov podporených jej rozvojovým programom (PHSR), čo predstavuje výhľad do roku 2030. Pre stanovenie stratégie je nevyhnutné rešpektovanie odhadov možných scenárov vývoja vyšších (nadmárodných, národných, regionálnych) úrovní pre strednodobé a dlhodobé časové horizonty.

Východiská pre odhady možných scenárov vývoja na nadnárodnej úrovni (Európska únia) sú deklarované predovšetkým v dokumente „Európa 2020“, v ktorom na stanovené ciele nadväzujú aj ukazovatele pre ich hodnotenie. Európska únia v dokumente deklaruje, že sústredí všetko svoje úsilie na preklenutie krízy a vytvorenie podmienok pre konkurencieschopnejšie hospodárstvo s vyššou mierou zamestnanosti. Prioritou stratégie „Európa 2020“ je dosiahnutie **rastu**, ktorý je inteligentný, udržateľný a inkluzívny.

A. Inteligentný rast - vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,

B. Udržateľný rast - podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,

C. Inkluzívny rast - podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Európska únia si vo svojej stratégii do roku 2020 v dokumente „Európa 2020“ stanovila dosiahnutie piatich cieľov:

1. Zamestnanosť - zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 75 %,

2. Výskum a vývoj - zvýšiť úroveň investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP,

3. Zmena klímy a energetická udržateľnosť - znížiť emisie skleníkových plynov o 20 % (alebo za predpokladu širšej globálnej dohody až o 30 %) oproti úrovniam z roku 1990, získavať 20 % energie z obnoviteľných zdrojov, dosiahnuť 20-percentný nárast efektívnosti vo využívaní energie,

4. Vzdelávanie - Znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %, minimálne 40 % podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie,

5. Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu - aspoň o 20 miliónov znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie.

Aby sa zabezpečilo plnenie týchto piatich cieľov, EÚ uplatňuje efektívny systém hospodárskeho riadenia, ktorý slúži na koordináciu politík na úrovni Únie a jednotlivých členských štátov. Neoddeliteľnou súčasťou tohto systému sú aj orgány miestnej samosprávy. Dialóg medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi **približuje priority EÚ verejnosti** a posilní v nej pocit zodpovednosti, ktorý je potrebný nato, aby sa do plnenia cieľov stratégie Európa 2020 zapojil každý. V mnohých krajinách EÚ sú regionálne a miestne orgány **zodpovedné za oblasti politiky súvisiace so stratégiou Európa 2020 – je tomu tak aj na Slovensku, kde miestne samosprávy majú zodpovednosť za svoje originálne a prevzaté kompetencie**. Je nevyhnutné, aby si všetky úrovne verejnej správy uvedomovali potrebu efektívnej implementácie stratégie „Európa 2020“ na účely dosiahnutia inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a aby každý orgán splnil svoje úlohy pri uplatňovaní potrebných zmien.

Aplikáciu stratégie „Európa 2020“ pre jednotlivé členské krajiny sa snaží Európska únia konkretizovať v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny. Podľa **odporúčania pre Slovenskú republiku** slovenské hospodárstvo zaznamenalo jednu z najrýchlejších obnov po finančnej kríze a čelí výzvam, ako je posilnenie domácej výrobnnej základne, diverzifikácia zdrojov rastu, a zároveň konsolidácia dosiahnutého pokroku, pokiaľ ide o štrukturálne reformy a verejné financie. Po spomalení v roku

2013 hospodárska činnosť na Slovensku v roku 2014 opäťovne vzrástla. Napriek tomu sa očakáva, že podmienky na trhu práce sa budú zlepšovať len mierne. Na zlepšenie rastového potenciálu Slovenska sú potrebné ďalšie opatrenia. Takisto by sa mali zintenzívniť reformy v oblastiach ako je zamestnanosť, vzdelávanie, podnikateľské prostredie a inovácia, energetika a verejná správa. Hoci celkový deficit verejných financií v roku 2013 dosiahol 2,8 % HDP a očakáva sa, že aj v nadchádzajúcich rokoch zostane pod úrovňou 3 % HDP, korekcia nadmerného deficitu nesie so sebou riziká. Okrem toho sa vláda plánuje naďalej zameriavať na rastovo orientované výdavky, avšak poskytnuté údaje tento cieľ úplne nepotvrdzujú. **Odporúčania Európskej komisie pre Slovenskú republiku na rok 2014 v skratke:** Komisia vydala šesť odporúčaní pre jednotlivé krajiny určené Slovensku, aby tak pomohla zlepšiť jeho hospodársku výkonnosť. Týkajú sa týchto oblastí: verejné financie, dane, trh práce, vzdelávanie a odborná príprava, sieťové odvetvia, podnikateľské prostredie a efektívnosť verejnej správy.

Vízia rozvoja územia obce Cífer a jej východiská

Pre stanovenie rozvojovej stratégie obce Cífer je začiatkom celého procesu určenie novej alebo revízia existujúcej vízie rozvoja. Vízia sa vzťahuje k dlhodobému horizontu 10-15 rokov a predstavuje **očakávaný stav**. Podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (aktualizácia máj 2014) sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely. Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná:
Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

V ďalšom kroku sa analyzujú doterajšie strategické ciele prípadne vízie. Obec Cífer vo svojej stratégii na roky 2007-2013 identifikovala svoje ciele nasledovne: „Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cífer je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.“

Pre roky 2014-2030 s rešpektovaním horeuvedeného spracovateľa navrhujú vízia rozvoja obce, ktorá je zameraná hlavne **na kvalitu života občanov a jej zvyšovanie:**

„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií došlo k jej vyváženému rozvoju.“

Z hľadiska novej terminológie je jedným z návrhov doplnenie tejto vízie zdôraznenie využitia vnútorného potenciálu územia nasledovne: **„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje**

obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politik a využitím investícií došlo k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“

Strategický cieľ rozvoja obce Cífer

V procese prípravy stratégie je pre presnejšie potreby programového obdobia 2014-2020 vhodné stanoviť **strategický cieľ** (globálny cieľ), ktorý povedie k naplneniu dlhodobej vízie rozvoja obce Cífer zameranej na rozvoj v programovom období 2014-2020:

Varianta 1 – pôvodný strategický cieľ na roky 21007-2013: Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. (zdroj: PHSR obce Cífer na roky 2007-2013). Tento cieľ je pravdepodobne priveľmi ambiciózny a tvorcovia stratégie musia zvážiť úroveň porovnávania so stanovenými cieľmi, ktoré sú v tomto prípade hlavné ciele stratégie „Europa 2020“.

Tab. 24 Hlavné ciele stanovené v nadväznosti na stratégiu „Europa 2020“

Hlavný cieľ	Indikátor
1. Zamestnanosť	
Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20-64 rokov zo súčasných 65% na minimálne 72%	Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 rokov
2. Výskum a vývoj	
Dosiahnuť cieľ investovať do výskumu a vývoja 1,2% HDP najmä zlepšovaním podmienok pre investície súkromného sektoru do výskumu a vývoja	Hrubé domáce výdavky na vedu a výskum (GERD)
3. Zmena klímy a energetická udržateľnosť	
Znížiť emisie skleníkových plynov o minimálne 13 % v porovnaní s úrovňami z roku 2005	Emisie skleníkových plynov
Zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie o 14%	Podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie
Zvýšiť energetickú účinnosť o 11%	Energetická účinnosť ekonomiky
4. Vzdelávanie	
Znížiť mieru predčasného ukončenia šk. dochádzky pod 6%	Počet ľudí, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku
Zvýšiť podiel obyvateľstva s ukončeným vysokoškolským vzdelaním zo súčasných 27% na minimálne 40%	Počet študentov podľa pohlavia vo veku 30-34 rokov
5. Boj proti chudobe	
Znížiť podiel obyvateľov, ktorí sú ohrození chudobou a sociálnymi vylúčením na 17,2%	Počet ľudí žijúcich pod hranicou chudoby alebo sociálne vylúčené osoby
	Energetická účinnosť ekonomiky

Pre stanovenie strategického cieľa obce Cífer sa zdá najpriateľnejšie prevziať filozofiu a snažiť sa priblížiť k strategickým cieľom vyplývajúcim z Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (Uznesenie Vlády SR č. 222, máj 2014). Uvedený materiál je v súlade s inými strategickými a koncepčnými dokumentmi (vrátane dokumentu **Európa 2020**), v oblasti politiky

súdržnosti nadväzuje na Partnerskú dohodu SR na roky 2014–2020, v oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska. Prostredníctvom nástrojov politiky rozvoja tento dokument nadväzuje aj na realizáciu rozvojových programov financovaných zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov financovania. Aktualizácia národnej stratégie hodnotí východiskový stav a predkladá princípy zásadného smerovania v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné v súlade so stratégiou „Európa 2020“ klásť v regionálnom rozvoji Slovenskej republiky hlavný dôraz.

Pre praktické uplatnenie tohto dokumentu na nižších úrovniach je dôležité, že uvádza hlavné faktory rozvoja regiónov Slovenska, analyzuje regionálne disparity, predkladá prognózu hospodárskeho vývoja v regiónoch Slovenska – a určuje ukazovatele pre úroveň vyšších územných celkov. Takto sa Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stáva záväzným programovacím dokumentom aj pre obec Cífer zohľadňujúc fakt, že v dobe spracovania PHSR obce Cífer neexistuje program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja a nie je predpoklad, že v dohľadnej dobe bude spracovaný.

Tab. 25 Strategické ciele pre Trnavský samosprávny kraj

Ciele	Roky	2008	2009	2010	2011	2012	2020
1. Miera zamestnanosti (vo veku 20 –64 rokov v %)		74,6	72,4	70,5	70,4	69,7	70,3
2. Výdavky na výskum a vývoj (% z HDP v PKS, SR)		0,03	0,02	0,04	0,05		0,08
3. Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 až 34 rokov)					23,22		28,30
4. Populácia ohrozená chudobou asociálnym vylúčením (% populácie)		12,5	13,9	13,7	14,0	16,5	14,3
5. Regionálny HDP (PKS, v mil.)		11 589	10 572	11 254	11 728		12 000
6. Podiel zhodnocovaného komunálneho odpadu (v %)		5,6	9,7	12,0	12,1	13,9	50
7. Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov (v %)		97,0	85,4	86,4	86,8	87,8	90,8
8. Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (v %)		53,3	52,3	54,2	57,9	60,3	68,5
9. Produkcia tuhých emisií (v tonách)		1 770,0	1 755,0	1 742,0	1 902,1	1 886,0	1 900,1
10. Produkcia oxidu uhoľnatého (v tonách)		3 306,0	2 627,2	2 728,0	2 966,9	2 963,1	2 900,2

Zdroj: Štatistický úrad SR (Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Tabuľka č. 33)

Varianta strategického cieľa s rešpektovaním regionálnych ukazovateľov pre VÚC TTSK (z Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, 2014):

Varianta 2: Strategickým cieľom rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

Formulácia a návrh stratégie

Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa vychádza z poznania komplexných potrieb obce a ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jeho občanov. Do riešenia širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie, občania atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Preto stratégia vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri realizácii intervencií na území kraja, ktorého predpokladom je vzájomná spolupráca a informovanosť kľúčových aktérov jeho rozvoja. Špecifická pozornosť v stratégii je venovaná koordinácii intervencií spolufinancovaných zo zdrojov európskych fondov cez schválené operačné programy ako doplnkového zdroja financovania rozvojových zámerov obce. Účelom PHSR v strategickej časti je navrhnúť prioritné oblasti a opatrenia, ktoré sú:

a) priamo v kompetencii samosprávy (obce) a mesto ich zabezpečuje v zmysle príslušnej legislatívy,

b) nie sú priamo v kompetencii samosprávy (obce), ale mesto ich v rámci svojich schopností a možností dokáže ovplyvniť (najmä pri využití princípu partnerstva) vytváraním synergických efektov.

Prioritné oblasti (PO) navrhované pre obec Cífer rešpektujú prioritné oblasti vymenované v Národnej stratégii regionálneho rozvoja (aktualizácia 2014) s úpravami rešpektujúcimi úroveň miestnej samosprávy: prioritné oblasti PO2 Ekonomická výkonnosť a PO4 Poznatkovo orientovaná ekonomika boli zlúčené do jednej prioritnej oblasti č. 2 Ekonomická výkonnosť, konkurencieschopnosť hospodárstva a poznatkovo orientovaná ekonomika a v prioritnej oblasti PO4 Štrukturálne zmeny je táto doplnená o úroveň LAU (obce, verejná správa).

Pre rozvojový program obec Cífer na roky 2014-2020 sú navrhované štyri oblasti rozvoja: oblasť sociálnej politiky, oblasť hospodárskej politiky, oblasť environmentálne politiky, oblasť inštitucionálna.

Stratégia obce Cífer na roky 2014-2020

V roku 2030 bude obec Cífer ***bezpečnou obcou priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií došlo k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.***

Pre naplnenie vízie rozvoja si obec pre roky 2014-2020 stanovila štyri prioritné oblasti svojho rozvoja:

1. **sociálna oblasť,**
2. **ekonomická (hospodárska) oblasť,**
3. **environmentálna oblasť,**
4. **inštitucionálna oblasť.**

V týchto prioritných oblastiach **bude obec vytvárať podmienky** pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja a rešpektovaním strategických cieľov VÚC TTSK. V prioritných oblastiach rozvoja si obec **stanovila strategické ciele a navrhla opatrenia**, ktorými tieto strategické ciele chce dosiahnuť.

Formulár S1 – Plánovací formulár – vízia, strategický cieľ a prioritné oblasti

V í z i a
Obec Cífer je bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií došlo k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.

Nepovinná časť

Strategický cieľ
Strategickým cieľom rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

Formulár S2 – Tabuľka strategických cieľov a opatrení

Prioritné oblasti			
PO 01	PO 02	PO 03	PO 04
Prioritná oblasť - Sociálna	Prioritná oblasť - Ekonomická	Prioritná oblasť - Environmentálna	Prioritná oblasť - Inštitucionálna
Ciele prioritných oblastí			
Cieľom v oblasti sociálnej je starostlivosť o ľudské zdroje a zvýšenie ich kvality	Cieľom v oblasti ekonomickej je udržanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti	Cieľom v oblasti environmentálnej je ochrana a tvorba životného prostredia	Cieľom v oblasti inštitucionálnej je skvalitňovanie verejnej správy
Opatrenia – oblasti podpory			
Sociálna starostlivosť	Podnikateľské prostredie a MSP	Environmentálna infraštruktúra	Verejná správa
Športová, kultúrna a zdravotnícka infraštruktúra	Dopravná infraštruktúra	Odpadové hospodárstvo	Štrukturálne zmeny
Školstvo a vzdelávanie	Cestovný ruch	Protipovodňová ochrana	

Tab. 26 Stratégia rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020

Prioritné oblasti, oblasti podpory a opatrenia			
PO 01	PO 02	PO 03	PO 04
Prioritná oblasť - Sociálna	Prioritná oblasť - Ekonomická	Prioritná oblasť - Environmentálna	Prioritná oblasť - Inštitucionálna
Oblasť sociálnej starostlivosti	Oblasť podnikateľského prostredia, malých a stredných podnikov	Oblasť environmentálnej infraštruktúry	Oblasť verejná správa
Opatrenie 1.1. Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov.	Opatrenie 2.1. Optimálna sieť zmodernizovaných verejných budov.	Opatrenie 3.1. Vybudovaná environmentálna vodovodná a kanalizačná infraštruktúra.	Opatrenie 4.1. Efektívna a transparentná a samospráva, ktorá zabezpečuje podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj obce Cífer.
	Opatrenie 2.2. Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci.	Opatrenie 3.2. Úsporne a esteticky osvetlená obec s dôrazom na bezpečnosť.	
Oblasť sociálnej, kultúrnej a zdravotníckej infraštruktúry	Oblasť dopravnej infraštruktúry	Oblasť odpadového hospodárstva	Oblasť štrukturálne zmeny
Opatrenie 1.2. Dostupné a udržiavané nájomné byty.	Opatrenie 2.3. Dostupné, bezpečné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá.	Opatrenie 3.3. Obec s účinným, ekonomicky udržateľným a ekologickým systémom odpadového hospodárstva.	Opatrenie 4.2. Koordinácia rozvoja, rozvojových aktivít a investícií všetkými úrovňami riadenia.
Opatrenie 1.3. Zachovanie kultúrneho dedičstva obce.			
Opatrenie 1.4. Kvalitné zdravotnícke služby.			
Oblasť školstva a vzdelávania	Oblasť rozvoja cestovného ruchu	Protipovodňovej ochrany	
Opatrenie 1.5. Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálno-technických podmienok škôl a školských zariadení.	Opatrenie 2.4. Skvalitnenie materiálno-technického vybavenia kultúrnych a športových zariadení mesta.	3.4. Ochrana obyvateľov pred povodňami.	
	Opatrenie 2.5. Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie prevádzkou a dobudovaním areálu kúpaliska.		

Tab. 27 Stratégia rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 – prehľad

Stratégia rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 (Prehľad)

1. Oblasť sociálnej politiky.

Cieľom obce Cífer na roky 2014-2020 je starostlivosť o ľudské zdroje a zvýšenie kvality ľudského kapitálu. Tento cieľ sa bude naplňať prostredníctvom opatrení:

- Opatrenie 1.1. Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov.
- Opatrenie 1.2. Dostupné a udržiavané nájomné byty.
- Opatrenie 1.3. Zachovanie kultúrneho dedičstva obce.
- Opatrenie 1.4. Kvalitné zdravotnícke služby
- Opatrenie 1.5. Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálno-technických podmienok škôl a školských zariadení.

2. Oblasť ekonomickej (hospodárskej) politiky.

Cieľom obce Cífer na roky 2014-2020 je udržanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti. Tento cieľ sa bude naplňať prostredníctvom opatrení:

- Opatrenie 2.1. Optimálna sieť zmodernizovaných verejných budov.
- Opatrenie 2.2. Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v meste.
- Opatrenie 2.3. Bezpečné, kvalitné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá v obci Cífer.
- Opatrenie 2.4. Skvalitnenie materiálno-technického vybavenia kultúrnych a športových zariadení mesta.
- Opatrenie 2.5. Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie prevádzkou a dobudovaním areálu kúpaliska.

3. Oblasť environmentálnej politiky.

Cieľom obce Cífer na roky 2014-2020 je ochrana a tvorba životného prostredia. Tento cieľ sa bude naplňať prostredníctvom opatrení:

- Opatrenie 3.1. Vybudovaná environmentálna vodovodná a kanalizačná infraštruktúra.
- Opatrenie 3.2. Úsporne a esteticky osvetlená obec s dôrazom na bezpečnosť.
- Opatrenie 3.3. Obec s účinným, ekonomicky udržateľným a ekologickým systémom odpadového hospodárstva.
- Opatrenie 3.4. Ochrana obyvateľov pred povodňami.

4. Oblasť inštitucionálnej politiky.

Cieľom obce Cífer na roky 2014-2020 je skvalitňovanie verejnej správy. Tento cieľ sa bude naplňať prostredníctvom opatrení:

- Opatrenie 4.1. Transparentná a efektívna samospráva.
- Opatrenie 4.2. Koordinácia rozvoja, rozvojových aktivít a investícií všetkými úrovňami riadenia a spolupráca na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.

4. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PHSR obce Cífer na roky 2014-2020 obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020: **Strategickým cieľom rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.** Programová časť PHSR obce Cífer obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh ukazovateľov je hodnotenie programu rozvoja. Po schválení PHSR a jeho aktualizácii (po schválení jednotlivých operačných programov) sa pozornosť obce sústreďuje na hľadanie možností financovania jednotlivých projektov a efektívne využívanie týchto možností – tieto činnosti si obec naplánovala ako samostatný projekt do svojho programu (4.1.3.).

Tab. 27 Celkový prehľad programu rozvoja obce Cífer

Op.	Projekty obce	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.1.	1.1.1. Zabezpečenie a skvalitnenie opatrovateľskej služby v obci.						
	1.1.2. Komplexný projekt poskytovania sociálnych služieb v obci .						
1.2.	1.2.2. Projekt vybudovania nájomných bytov s podporou ŠFRB.						
	1.3.1. Projekt prevádzky, dobudovania a programu obecného múzea.						
	1.3.2. Organizácia a podpora kultúrnych podujatí .						
	1.3.3. Komunikácia s vlastníkami kultúrnych pamiatok v obci.						
1.4.	1.4.1. Projekt rekonštrukcie zdravotného strediska.						
1.5.	1.5.1. Revitalizácia areálu ZŠ, rozšírenie MŠ a dobudovanie ZUŠ.						
	1.5.2. Projekt dobudovania športovej infraštruktúry pre deti a mládež.						
2.1.	2.1.1. Zateplenie obvodového plášťa DK Jarná.						
	2.1.2. Rekonštrukcia - sanácia strechy Sokolovňa.						
	2.1.3. Energetické audit a štúdie verejných budov.						
2.2.	2.2.1. Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi.						
2.3.	2.3.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií (PD).						
	2.3.2. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií.						
	2.3.3. Dobudovanie kamerového systému v obci.						
	2.3.4. Konceptia cyklochodníkovej siete v obci a jej realizácia.						
2.4.	2.4.1. Výstavba novej športovej haly – aktualizácia proj. dokumentácie.						
	2.4.2. Výstavba novej športovej haly – realizácia.						
2.5.	2.5.1. Využitie obnoviteľných zdrojov energie na kúpalisku Pác.						
	2.5.2. Dobudovanie infraštruktúry služieb na kúpalisku Pác.						
	3.1.1. Dobudovanie vodovodnej siete v obci a v miestnych častiach.						
	3.1.2. Dobudovanie splaškovej kanalizácie v obci a v miestnych častiach						
	3.1.3. Projekt využitia budovy uzavretej ČOV.						
	3.1.4. Sprístupnenie ďalšieho zdroja pitnej vody pre vodovodnú sieť.						
3.2.	3.2.1. Dobudovanie sústavy verejného osvetlenia o nové svetelné body.						
3.3.	3.3.1.Modernizácia zberného dvora.						
	3.3.2. Projekt osvetlenia, vzdelávania a propagácie separovaného zberu.						
3.4.	3.4.1. Projekt protipovodňových opatrení na Suchom potoku .						
	3.4.2. Projekt budovania odvodňovacích jarkov pri komunikáciách.						
4.1.	4.1.1. Projekt elektronizácie služieb verejnej správy.						
	4.1.2. Aktualizácia rozvojových dokumentov						
	4.1.3. Konceptia financovania aktivít a projektov obce						
4.2.	4.2.1. Koordinácia na samosprávnej úrovni a na regionálnej úrovni.						
	4.2.2. Využívanie medzinárodnej spolupráce						

V sociálnej oblasti sa obec v rokoch 2015-2020 zameria na vytváranie podmienok pre kvalitu života obyvateľov v oblasti sociálnej v piatich opatreniach a predpokladá realizáciu deviatich projektov. Do prioritnej kategórie (1) sú navrhnuté: projekt vybudovania nájomných bytov a projekt obecného múzea. Prehľad je uvedený v Tabuľke č. 28.

Tab. 28 Vecné vymedzenie projektov - Prioritná oblasť sociálna

Opatrenie	Ciele opatrenia, previazanosť projektov	Priorita
Opatrenie 1.1. Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov.	Cieľom opatrenia je zabezpečenie komplexnej starostlivosti v sociálnej oblasti.	
1.1.1. Zabezpečenie a skvalitnenie opatrovateľskej služby v obci.	Túto oblasť zabezpečuje obec v rámci svojich kompetencií, pre skvalitnenie a perspektívne dobudovanie služieb však môže využiť aj mimorozpočtové zdroje financovania.	2
1.1.2. Komplexný projekt poskytovania sociálnych služieb v obci s využitím mimorozpočtových zdrojov financovania.	Túto oblasť zabezpečuje obec v rámci svojich kompetencií, pre skvalitnenie a perspektívne dobudovanie služieb však môže využiť aj mimorozpočtové zdroje financovania.	2
Opatrenie 1.2. Dostupné a udržiavané nájomné byty.	Opatrenie je zamerané na skvalitňovanie služieb obce v oblasti bývania a vytváranie podmienok v tejto oblasti.	
1.2.2. Projekt vybudovania nájomných bytov s podporou ŠFRB.	Obec má skúsenosti zo spolupráce so Štátnym fondom rozvoja bývania a je predpoklad, že bude v takejto činnosti pokračovať a v programovom období 2014-2020 pripraví a zrealizuje ďalší projekt.	1
Opatrenie 1.3. Zachovanie kultúrneho dedičstva obce.	Kultúrne dedičstvo obce je bohaté a obec zachováva tradície a zviditeľňuje historické fakty.	
1.3.1. Projekt zachovania kultúrneho dedičstva obce – prevádzka, dobudovanie a program obecného múzea.	Prierezovým rozvojovým projektom v tejto oblasti bude projekt obecného múzea s postupným budovaním vlastného programu a koordináciou aktivít s ďalšími aktérmi (spolky, knižnica, partneri....).	1, (2)
1.3.2. Organizácia kultúrnych podujatí a podpora zachovania hmotných a nehmotných pamiatok.		2, (3)
1.3.3. Komunikácia s vlastníkmi kultúrnych pamiatok v obci.	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti.	3, (2)
Opatrenie 1.4. Kvalitné a dostupné zdravotnícke služby.		
1.4.1. Projekt rekonštrukcie zdravotného strediska.	Vzhľadom na demografický vývoj (obec už má charakter malého mesta) obec plánuje vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných zdravotníckych služieb v zdravotnom stredisku.	2, (1)
Opatrenie 1.5. Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálno-technických podmienok škôl a školských zariadení.		
1.5.1. Revitalizácia areálu základnej školy, rozšírenie materskej školy a dobudovanie ZUŠ.	Oblasť školstva je jednou z prenesených kompetencií samosprávy. Pre dobudovanie infraštruktúry vzdelávania však je možné využiť aj iné ako rozpočtové zdroje financovania, na investičné aj tzv. „mäkké“ projekty skvalitňovania výchovno-vzdelávacieho procesu a zapojenia vzdelávacích zariadení do života obce.	2, (1)
1.5.2. Projekt dobudovania športovej	Investičný projekt zameraný na dobudovanie mestského	2, (3)

infraštruktúry pre deti a mládež.	mobiliáru, oddychových zón, detských ihrísk...	
-----------------------------------	--	--

V oblasti ekonomickej sa obec v rokoch 2015-2020 zameria na vytváranie podmienok pre kvalitu života obyvateľov v oblasti ekonomickej (hospodárskej) v piatich opatreniach a predpokladá realizáciu dvanástich projektov. Do prioritnej kategórie (1) sú navrhnuté: projekt vybudovania multifunkčnej haly a projekt skvalitnenia služieb obecného kúpaliska Pác.

Tab. 29 Vecné vymedzenie projektov - Prioritná oblasť ekonomická

Opatrenie	Ciele opatrenia, previazanosť projektov	Priorita
Opatrenie 2.1. Optimálna sieť zmodernizovaných obecných budov.	Cieľom opatrenia je postupná rekonštrukcia verejných budov zameraná hlavne na ich energetickú efektívnosť.	
2.1.1. Zateplenie obvodového plášťa DK Jarná.	Investičný projekt.	2
2.1.2. Rekonštrukcia - sanácia strechy Sokolovňa.	Investičný projekt.	2
2.1.3. Energetické audity a štúdie verejných budov.	Obecné budovy v obci Cífer sú tzv. „verejné budovy“, na ktorých energetickú efektívnosť je zameraných viacero opatrení v programovom období 2014-2020.	2
Opatrenie 2.2. Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci.	Podpora podnikateľov nespadá priamo do kompetencie obce a toto opatrenie je zamerané skôr na vytvorenie stáleho dialógu s cieľom prevencie prípadných kolízií a súladu zámerov v územnom pláne či využitím podpôr Programu rozvoja vidieka 2014-2020.	
2.2.1. Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce.	Neinvestičný projekt zameraný na využitie záverov koncepcie financovania (4.1.3.) a možnosť spoločného postupu pri koordinácii rozvoja.	2
Opatrenie 2.3. Dostupné, bezpečné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá.	Cieľom je zabezpečiť celoročne dostupnosť, bezpečnosť a udržiavanie miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev. Verejný priestor a starostlivosť oň je originálnou kompetenciou samosprávy a pri starostlivosti o tento priestor je možné v kombinácii s inými zámermi kombinovať rozpočtové a mimorozpočtové zdroje financovania.	
2.3.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií – priebežná príprava projektovej dokumentácie.		2
2.3.2. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií – postupná realizácia.	Realizácia tohto projektu bude postupovať v závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov.	2, (1)
2.3.3. Dobudovanie kamerového systému v obci.	Vytváranie podmienok pre bezpečnosť v obci.	2
2.3.4. Koncepcia cyklochodníkovej siete v obci a okolí a jej postupná realizácia.		2, (3)
Opatrenie 2.4. Skvalitnenie materiálno-technického vybavenia kultúrnych a športových zariadení mesta.	Cieľom je skvalitnenie materiálno-technického vybavenia kultúrnych a športových zariadení mesta.	
2.4.1. Výstavba novej športovej haly – aktualizácia projektovej dokumentácie.	Projektová dokumentácia bola spracovaná v roku 2014, vzhľadom na vysoký investičný rozpočet obec uvažuje o variantnom dopracovaní.	1, (2)
2.4.2. Výstavba novej športovej haly – realizácia stavebnej časti a interiéru.	Výstavba novej športovej (multifunkčnej) haly je jedným zo strategických projektov mesta. Financovanie tohto	1

	náročného projektu má väzbu na projekt 4.1.3. (konceptia financovania).	
Opatrenie 2.5. Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie prevádzkou a dobudovaním areálu kúpaliska.	Rozvoj cestovného ruchu vo väzbe na rozvoj vidieka, existujúci potenciál kultúrneho dedičstva a tradícií je jedným zo strategických smerov rozvoja územia.	
2.5.1. Využitie obnoviteľných zdrojov energie pre ohrev vody na kúpalisku Pác.	Investičný projekt zhodnotenia vlastného potenciálu a majetku v správe obce.	1
2.5.2. Dobudovanie infraštruktúry služieb na kúpalisku Pác.	Postupné využívanie územia je zamerané strategicky na rozvoj potenciálu obecného kúpaliska Pác, hlavne na dobudovanie infraštruktúry cestovného ruchu.	1

V oblasti environmentálnej sa obec v rokoch 2015-2020 zameria na vytváranie podmienok pre kvalitu života obyvateľov v oblasti environmentálnej v štyroch opatreniach a predpokladá realizáciu desiatich projektov. Do prioritnej kategórie (1) sú navrhnuté tri projekty vodného hospodárstva – kanalizácia, pitná voda) a projekt protipovodňových opatrení.

Tab. 30 Vecné vymedzenie projektov - Prioritná oblasť PO 03 environmentálna

Opatrenie	Ciele opatrenia, previazanosť projektov	Priorita
Opatrenie 3.1. Vybudovaná environmentálna vodovodná a kanalizačná infraštruktúra.	Kvalita života nevyhnutne súvisí s kvalitou environmentálnej infraštruktúry. Zámerom obce je v programovom období 2014-2020 dobudovať vodovodnú a kanalizačnú sieť, ukončiť činnosť ČOV a pripraviť na využitie ďalší zo zdrojov pitnej vody.	
3.1.1. Dobudovanie vodovodnej siete v obci a v miestnych častiach (Pác, Jarná).	Investičný projekt dobudovania environmentálnej infraštruktúry ako podmienky pre kvalitu života v tejto oblasti.	1
3.1.2. Dobudovanie splaškovej kanalizácie v obci a v miestnych častiach (Pác, Jarná).	Investičný projekt dobudovania environmentálnej infraštruktúry ako podmienky pre kvalitu života v tejto oblasti.	1
3.1.3. Projekt využitia budovy uzavretej ČOV po dobudovaní splaškovej kanalizácie.	Investičný projekt – slabá stránka a príležitosť pre využitie vlastného potenciálu.	2, (1)
3.1.4. Sprístupnenie ďalšieho zdroja pitnej vody pre vodovodnú sieť v obci.	Investičný projekt – príležitosť pre využitie vlastného potenciálu.	1
Opatrenie 3.2. Úsporne a esteticky osvetlená obec s dôrazom na bezpečnosť.	Cieľom opatrenia je efektívna prevádzka verejného osvetlenia v obci.	
3.2.1. Dobudovanie sústavy verejného osvetlenia o nové svetelné body.		2
Opatrenie 3.3. Obec s účinným, ekonomicky udržateľným a ekologickým systémom odpadového hospodárstva.	Cieľom je zvyšovanie efektivity odpadového hospodárstva vrátane osvetly a vzdelávania.	
3.3.1. Modernizácia zberného dvora a zvyšovanie vyseparovaného odpadu v obci.		2
3.3.2. Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu.	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti.	3
3.4. Ochrana obyvateľov pred povodňami.	Opatrenie je zamerané na ochranu obyvateľov pred povodňami a koordináciou s aktivitami štátnej správy v oblasti protipovodňovej ochrany (POVAPSYS 2 a iné).	

3.4.1. Projekt protipovodňových opatrení na Suchom potoku – realizácia.	Investičný projekt ochrany zdravia a majetku občanov zaradený medzi priority obce.	1
3.4.2. Projekt budovania odvodňovacích jarkov pri miestnych komunikáciách.	Investičný projekt - môže byť súčasťou projektu 2.3.2. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií (postupná realizácia), alebo v prípade nedostatku finančných prostriedkov ako samostatný projekt.	2

Do hodnotených oblastí a vecne vymedzených projektov je v dokumente zaradená aj oblasť inštitucionálna. V tejto oblasti sa obec v rokoch 2015-2020 zameria na vytváranie podmienok pre kvalitu života obyvateľov v oblasti inštitucionálnej v dvoch opatreniach a predpokladá realizáciu piatich projektov, ktoré majú neinvestičný charakter. Táto oblasť vytvára kapacity a je podporou všetkých predchádzajúcich oblastí. Do prioritnej kategórie (1) je navrhnutý projekt 4.1.3. koncepcia zhodnocujúca všetky možnosti a organizačno-ekonomické modely pre multizdrojové financovanie investičných, ale aj neinvestičných aktivít obce v rokoch 2014-2020 s výhľadom do roku 2030.

Tab. 31 Vecné vymedzenie projektov - Prioritná oblasť PO 04 inštitucionálna

Opatrenie	Ciele opatrenia, previazanosť projektov	Priorita
Opatrenie 4.1. Efektívna a transparentná a samospráva, ktorá zabezpečuje podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj obce Cífer.	Cieľom opatrenia je zabezpečiť zlepšovanie riadenia obce s čoraz efektívnejším využívaním rozpočtových prostriedkov, vyššou mierou transparentnosti, proklientskym prístupom.	
4.1.1. Projekt elektronizácie služieb verejnej správy.	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti a skvalitňovaním procesných činností obecného úradu.	2
4.1.2. Aktualizácia rozvojových dokumentov: programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce.	Rozvoj obce avizuje postupný nárast obyvateľov a sledovanie demografických údajov bude jedným z ukazovateľov pre aktualizáciu rozvojovej dokumentácia v strednodobom horizonte.	2, (1)
4.1.3. Koncepcia financovania aktivít a projektov obce v programovom období 2014-2020 z mimorozpočtových zdrojov.	V rámci projektu bude spracovaná koncepcia zhodnocujúca všetky možnosti a organizačno-ekonomické modely pre multizdrojové financovanie investičných, ale aj neinvestičných aktivít obce v rokoch 2014-2020 s výhľadom do roku 2030.	1
Opatrenie 4.2. Koordinácia rozvoja, rozvojových aktivít a investícií všetkými úrovňami riadenia a spolupráca na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.	Cieľom opatrenia je prostredníctvom spolupráce zvyšovať efektivitu výkonu verejnej služby a maximalizovať synergické efekty pre samostatné, ale aj partnerské projekty.	
4.2.1. Koordinácia na samosprávnej úrovni a na regionálnej úrovni.	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti.	2
4.2.2. Využívanie medzinárodnej spolupráce pre rozvojové aktivity a propagáciu obce.	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti.	2, (3)

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov v základnom návrhu pre PHSR obce Cífer sú spracované v prehľade vo formulári P2. Ako informačný zdroj je uvedená obec, klientske centrum (obec) a iné zdroje. **Výstupy projektu** predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. **Výsledok projektu (výstup programu)** predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. **Dopad** predstavuje vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly

subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu.

Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľové skupiny projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na prioritnú skupinu či cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť či potrieb cieľovej skupiny a k odstraňovaniu prekážok rozvoja (preto je medzi výsledkom a dopadom logická väzba). Z tohto hľadiska preto nemusí byť strategický cieľ vyjadrený ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrený aj vhodnými ukazovateľmi výsledku. Pre oblasť hodnotenia dopadov pre PHSR obce Cífer boli ako východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov stanovené dopadové ukazovatele výsledku na úrovni roku 2020.

Formulár P2 - Tabuľka ukazovateľov výsledkov, dopadov

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Vých.. hodn.	Cieľová hodnota	
					2014	2017	2020
1.1.1. Zabezpečenie a skvalitnenie opatrovateľskej služby v obci.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	15 000	30 000
	Výsledok	Počet klientov nových a inovovaných služieb komunitnej starostlivosti	Klientske centrum	počet	0	40	80
	Dopad	Zrealizované projekty pre sociálne znevýhodnené skupiny občanov	Databáza RegDat	počet	0	0	1
1.1.2. Komplexný projekt poskytovania sociálnych služieb v obci s využitím mimorozpočtových zdrojov financovania.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	počet	0	0	30 000
	Výsledok	Počet klientov	Štatistika	počet	0	0	100
	Dopad	Zrealizované projekty pre zlepšenie podmienok v soc. oblasti	Databáza RegDat	počet	0	0	1
1.2.2. Projekt vybudovania nájomných bytov s podporou ŠFRB.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	1000000
	výsledok	Počet nových bytových jednotiek	Štatistika	počet	0	0	20
	Dopad	Zrealizované projekty pre zlepšenie podmienok bývania	Databáza RegDat	počet	0	0	1
1.3.1. Projekt zachovania kultúrneho dedičstva obce – prevádzka, dobudovanie a program obecného múzea.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu	Výstup	Poskytnuté služby	Obec	euro	0	15 000	30 000
	Výsledok	Zvýšiť počet návštevníkov lokality rok	Prieskum	počet	0	150	300

- výsledku - dopadu	Dopad	Lokality so zlepšenými podmienkami pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu	Štatistika	počet	0	0	1
1.3.2. Organizácia kultúrnych podujatí a podpora zachovania hmotných a nehmotných pamiatok.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na poskytnuté služby	Obec	euro	0	12 000	24 000
	Výsledok	Počet aktivít / ročne	Obec	Počet	0	12	12
	Dopad	Zrealizované projekty pre zlepšenie podmienok v oblasti kultúry	Štatistika	počet	0	0	1
1.3.3. Komunikácia s vlastníckmi kultúrnych pamiatok v obci.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na poskytnuté služby	Obec	euro	0	3 000	3 000
	Výsledok	Počet odkomunikovaných vlastníkov kultúrnych pamiatok	Prieskum	počet	0	1	5
	Dopad	Zrealizované projekty pre zlepšenie podmienok v oblasti kultúry	Štatistika	počet	0	0	1
1.4.1. Projekt rekonštrukcie zdravotného strediska.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	Euro	0	0	130 000
	Výsledok	Zvýšenie počtu poskytnutých zdravotných služieb	Klientske centrum	počet	0	0	2
	Dopad	Zrealizované projekty pre zlepšenie podmienok v oblasti zdravotníctva	Štatistika	počet	0	0	1
1.5.1. Revitalizácia areálu základnej školy, rozšírenie materskej školy a dobudovanie ZUŠ.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	100 000
	Výsledok	Kapacita podporených škôl/dieťa	Klientske centrum	počet	0	0	200
	Dopad	Počet podporených zariadení školskej infraštruktúry	Štatistika	počet	0	0	1
1.5.2. Projekt dobudovania športovej infraštruktúry pre deti a mládež.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	50 000
	Výsledok	Kapacita podporených škôl/dieťa	Klientske centrum	počet	0	0	200
	Dopad	Počet podporených zariadení školskej infraštruktúry	Štatistika	počet	0	0	1
2.1.1. Zateplenie obvodového plášťa DK Jarná.							
Hlavné - Core ukazovatele:	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	50 000

- výstupu - výsledku - dopadu	Výsledok	Zníženie energetickej náročnosti budovy v %	Obec	%	0	0	60,66
	Dopad	Zrealizované projekty energetickej efektívnosti	Databáza RegDat	počet	0	0	1
2.1.2. Rekonštrukcia - sanácia strechy Sokolovňa.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	50 000
	Výsledok	Zníženie energetickej náročnosti budovy v %	Obec	%	0	0	63,46
	Dopad	Projekty energetickej efektívnosti	Databáza RegDat	počet	0	0	1
2.1.3. Energetické audity a štúdie verejných budov.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na poskytnuté služby	Obec	euro	0	7 500	15 000
	Výsledok	Počet obyvateľov žijúcich v revitalizovanom prostredí	Klientske centrum	počet	0	0	3 000
	Dopad	Realizované projekty pre zlepšenie mestského prostredia	Štatistika	počet	0	0	1
2.2.1. Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi p pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Celkové náklady	Obec	euro	0	5 000	10 000
	Výsledok	Počet partnerov zapojených do podpory regionálneho rozvoja	Obec	počet	0	4	8
	Dopad	Partneri zapojení do podpory regionálneho rozvoja	Obec	počet	0	4	8
2.3.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií – priebežná príprava projektovej							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	15 000	30 000
	Výsledok	Počet spracovaných štúdií a PD	Obec	ks	0	3	6
	Dopad	Pripravované projekty technickej infraštruktúry	Štatistika	počet	0	0	1
2.3.2. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií – postupná realizácia.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	300 000	600 000
	Výsledok	Zrekonštruované a nové plochy	Obec	m ²	0	1 500	3 000
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	Štatistika	počet	0	5	6
2.3.3. Dobudovanie kamerového systému v obci.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Dodaný tovar s montážou - náklady	Obec	euro	0	0	15 000
	Výsledok	Počet nových monitorovaných miest	Obec	ks	0	0	4
	Dopad	Zníženie priestupkovej kriminality v meste	Štatistika	%	0	0	5
2.3.4. Konceptia cyklochodníkovej siete v obci a okolí a jej postupná realizácia.							
Hlavné - Core	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	15 000	30 000

ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Počet spracovaných štúdií a PD	Obec	ks	0	1	2
	Dopad	Pripravované projekty technickej infraštruktúry	Štatistika	počet	0	0	1
2.4.1. Výstavba novej športovej haly – aktualizácia projektovej							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	5 000	5 000
	Výstup	Počet spracovaných štúdií	Obec	ks	0	0	1
	Dopad	Lokality so zlepšenými podmienkami pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu	Štatistika	počet	0	0	1
2.4.2. Výstavba novej športovej haly – realizácia							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	1500000
	Výstup	Počet zrealizovaných projektov športovej a kultúrnej infraštruktúry	Obec	ks	0	0	1
	Dopad	Lokality so zlepšenými podmienkami pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu	Štatistika	počet	0	0	1
2.5.1. Využitie obnoviteľných zdrojov energie pre ohrev vody na kúpalisku Pác.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	10 0000	200 000
	Výstup	Počet zrealizovaných projektov športovej a kultúrnej infraštruktúry	Obec	ks	0	0	1
	Dopad	Lokality so zlepšenými podmienkami pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu	Štatistika	počet	0	0	1
2.5.2. Dobudovanie infraštruktúry služieb na kúpalisku Pác.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	1500000
	Výstup	Počet zrealizovaných projektov športovej a kultúrnej infraštruktúry	Obec	ks	0	0	1
	Dopad	Lokality so zlepšenými podmienkami pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu	Štatistika	počet	0	0	1
3.1.1. Dobudovanie vodovodnej siete v obci a v miestnych častiach (Pác, Jarná).							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	200 000
	Výstup	Dĺžka novovybudovanej siete v m	Štatistika	m	0	0	0*
	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti budovania verejnej vodovodnej siete	Databáza RegDat	Počet	0	0	1
3.1.2. Dobudovanie splaškovej kanalizácie v obci a v miestnych častiach (Pác, Jarná).							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	100 000
	Výstup	Dĺžka novovybudovanej siete v m	Štatistika	m	0	0	0*

- dopadu	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti budovania kanalizačnej vodovodnej siete	Databáza RegDat	Počet	0	0	1
3.1.3. Projekt využitia budovy uzavretej ČOV po dobudovaní splaškovej kanalizácie.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na poskytnuté služby	Obec	euro	0	0	10 000
	Výsledok	Počet projektov využitia hnedých areálov	Štatistika	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti využitia hnedých areálov	Databáza RegDat	Počet	0	0	1
3.1.4. Sprístupnenie ďalšieho zdroja pitnej vody pre vodovodnú sieť v obci.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	30 000
	Výsledok	Počet využitia zdrojov pitnej vody	Štatistika	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti budovania kanalizačnej vodovodnej siete	Databáza RegDat	Počet	0	0	1
3.2.1. Dobudovanie sústavy verejného osvetlenia o nové svetelné body.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Dodaný tovar s montážou	Obec	euro	0	0	15 000
	Výsledok	Počet nových svetelných bodov	Obec	ks	0	0	4
	Dopad	Zníženie priestupkovej kriminality v meste	Štatistika	%	0	0	5
3.3.1. Modernizácia zberného dvora a zvyšovanie vyseparovaného odpadu v obci.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklad na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	25 000
	Výsledok	Zvýšenie množstva vyseparovaných komunálnych odpadov t/rok	Štatistika	t/rok	0	0	100
	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti separovaného zberu odpadu	Databáza RegDat	počet	0	0	1
3.3.2. Projekt osvetlenia, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklad na poskytnuté služby	Obec	euro	0	0	25 000
	Výsledok	Zvýšenie množstva vyseparovaných komunálnych odpadov t/rok	Štatistika	t/rok	0	0	100
	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti separovaného zberu odpadu	Databáza RegDat	počet	0	0	1
3.4.1. Projekt protipovodňových opatrení na Suchom potoku – realizácia.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	300 000
	Výsledok	Počet projektov protipovodňovej ochrany	Obec	ks	0	0	1

- dopadu	Dopad	Realizované projekty protipovodňovej ochrany	Databáza RegDat	počet	0	0	1
3.4.2. Projekt budovania odvodňovacích jarkov pri miestnych komunikáciách.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	euro	0	0	0
	Výsledok	Počet projektov protipovodňovej ochrany	Obec	ks	0	0	1
	Dopad	Realizované projekty protipovodňovej ochrany	Databáza RegDat	počet	0	0	1
4.1.1. Projekt elektronizácie služieb verejnej správy (DCOM)							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	25 000	50 000
	Výsledok	Počet zavedených elektronických služieb, max. možnosť využitia je 138 služieb	Klientske centrum	počet	0	50	80
	Dopad	Počet poskytovaných elektronických služieb verejnej správy	Štatistika	počet	0	0	80
4.1.2. Aktualizácia rozvojových dokumentov: programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	10 000	10 000
	Výsledok	Počet aktualizovaných dokumentov	Obec	ks	0	1	1
	Dopad	Počet aktualizovaných rozvojových dokumentov	Štatistika	počet	0	0	1
4.1.3. Konceptia financovania aktivít a projektov obce v programovom období 2014-2020 z mimorozpočtových zdrojov.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby – náklady	Obec	euro	0	5 000	10 000
	Výsledok	Počet aktualizovaných dokumentov	Obec	ks	0	1	2
	Dopad	Počet pripravených žiadostí o financovanie	Štatistika	počet	0	0	10
4.2.1. Koordinácia na samosprávnej úrovni a na regionálnej úrovni.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby	Obec	euro	0	50 000	50 000
	Výsledok	Počet projektov spolupráce	Obec	počet	0	5	10
	Dopad	Účasť zamestnancov na vzdelávaní a odborných podujatiach	Databáza eurostatu	%*	0	0	10*
4.2.2. Využívanie medzinárodnej spolupráce pre rozvojové aktivity a propagáciu obce.							
Hlavné - Core ukazovatele: - výstupu - výsledku - dopadu	Výstup	Poskytnuté služby - náklady	Obec	Euro	0	5 000	10 000
	Výsledok	Počet pripravených projektov	Klientske centrum	počet	0	3	6
	Dopad	Počet zrealizovaných projektov	Štatistika	počet	0	0	1

*ukazovateľ bude doplnený pri prvej aktualizácii dokumentu

5. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť PHSR nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Realizačná časť obsahuje najmä východiská, popis organizačného zabezpečenia, popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám (Formulár R1), popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta, Akčný plán s výhľadom na roky 2015-2016 (vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých projektov) bude dopracovaný ako príloha k PHSR po schválení jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody SR, predovšetkým Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP).

Východiská. Legislatíva. Realizácia PHSR predpokladá zabezpečenie činností na úrovni programu a na úrovni projektov. Realizácia začína po vypracovaní a schválení PHSR v mestskom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja samospráva (obec, mesto, VUC). Podľa par. 12 Zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja: „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja: b) **zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.**“

Iné. Obecný úrad Cífer má v oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja dostatočné skúsenosti na programovej aj projektovej úrovni: z prípravy, realizácie a hodnotenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta (2007-2013), z prípravy a realizácie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov v Programovom období 2007-2013, z prípravy a realizácie projektu výstavby nájomných bytov financovaných zo Štátneho fondu rozvoja bývania, z prípravy a realizácie projektov financovaných z rôznych dotačných titulov v rokoch 2007-2013.

Popis organizačného zabezpečenia realizácie PHSR obce Cífer.

Obecné zastupiteľstvo (ObZ). Realizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva **prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta).** **Najvyšším orgánom** obce Cífer je **obecné zastupiteľstvo.** Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie zastupiteľstva ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PHSR ObZ berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. **Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia PHSR** schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu, vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia PHSR v prípade nutnosti korekcií rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie ObZ, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie.

Starosta. Najvyšším výkonným orgánom obce a jej predstaviteľom je **starosta obce.** Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Vo vzťahu k realizácii PHSR starosta **riadi proces realizácie**, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné).

Obecný úrad (ObÚ). **Organizačne a administratívne zabezpečuje** veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom **obecný úrad.**

Zabezpečenie činností na úrovni programu (Obec Cífer)

Činnosť	ObZ	Starosta	Komisie ObZ	ObÚ	Kontrolór/ Audit
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitoring	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	navrhne		vykonáva

V podmienkach obce Cífer obecný úrad zabezpečuje výkon činností súvisiacich s realizáciou PHSR. Rozsah činností ObÚ podľa platného organizačného poriadku zodpovedá základným požadovaným činnostiam vo vzťahu k PHSR na úrovni programu aj na úrovni jednotlivých projektov. V obci je zabezpečený plynulý tok informácií a zabezpečenie činností potrebných pre realizáciu PHSR, ako aj činností v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov, vrátane procesov s externými subjektami (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania (vrátane zainteresovania externých subjektov v prípade nedostatočnej kapacity ObÚ). Existujúca kapacita organizačného zabezpečenia realizácie obce Cífer je zabezpečená v dostatočnej miere v rámci celého projektového cyklu.

Zabezpečenie činností projektového cyklu (Obec Cífer)

Činnosť	ObZ	Starosta	Komisie ObZ	ObÚ	Externé subjekty*
Fundraising		Vykonáva			Vykonáva
Identifikácia	schvaľuje		Navrhne	spolupracuje	Vykonáva
Príprava				vykonáva	vykonáva
Financovanie	schvaľuje		Hodnotí	vykonáva	Spolupracuje
Kontraktácia		Vykonáva		spolupracuje	
Implementácia				vykonáva	Vykonáva
Monitorovanie	schvaľuje		Hodnotí	vykonáva	Vykonáva
Korekcie	schvaľuje		Navrhne	vykonáva	Vykonáva

*v prípade nepostačujúcej kapacity pre vykonávanie činností zo strany ObÚ

Komunikácia a publicita. Zabezpečenie realizácie PHSR je dosahované koordinovaným prístupom a spoluprácou so všetkými partnermi a aktérmi regionálneho rozvoja na území obce. Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR v rámci informovanosti a publicity (pri projektoch financovaných z EŠIF a dotačných titulov) alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov. Komunikačnú stratégiu obce vo vzťahu k PHSR nie je účelné vyčleniť z celkovej komunikačnej stratégie obce, ktorá sa uskutočňuje vo vzťahu k **jeho obyvateľom ako hlavnej cieľovej skupine**. Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PHSR a jeho realizácie vyplývajú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. **Podstatný a hlavný nástroj komunikácie obce predstavuje webová stránka obce (www.cifer.sk) so sprievodnými komunikačnými kanálmi: informačná tabuľa, rozhlas, noviny.** Komunikačná stratégia vo vzťahu k PHSR v obci prebieha kontinuálne od konca augusta 2014 počas celého programového obdobia 2014-2020.

Komunikácia vo vzťahu k PHSR je okrem cieľovej skupiny „obyvatelia“ zameraná na dve cieľové podskupiny: **organizácie, zamestnanci**. Komunikácia so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi a organizáciami je obsahom jedného z projektov PHSR na roky 2014-2020 a bude prebiehať kontinuálne v rámci tohto projektu a nepotrebuje žiadne mimoriadne opatrenia.

Komunikácia so zamestnancami je súčasťou ich bežnej činnosti a nepotrebuje žiadne mimoriadne opatrenia.

Všestranným nástrojom komunikácie, ale aj hodnotenia, monitorovania a kontroly je „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné údaje pripravujú v dostatočnom predstihu zamestnanci obecného úradu, materiál má svojho predkladateľa (konkrétne zodpovednosť, odborná garancia), na príprave materiálu sa stanoviskami podieľajú komisie zastupiteľstva ako poradné orgány ObZ, stanovisko k materiálu dáva v prípade potreby kontrolór/audit, rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva, materiál je verejne prístupný a obecné zastupiteľstvo je verejné (o zastupiteľstve je informované obyvateľstvo a organizácie všetkými informačnými kanálmi). Počas programového obdobia 2014-2020 je naplánovaných 9 aktivít na predloženie tohto typu materiálu do obecného zastupiteľstva: aktivity týkajúce sa samotného procesu informovanosti a schvaľovania dokumentu (1-2), aktivity týkajúce sa každoročného hodnotenia dokumentu PHSR (3, 5, 6, 8, 9), aktivity týkajúce sa schvaľovania nových akčných plánov PHSR a schvaľovania rozpočtov pre navrhované projektové zámery vrátane prípadných korekcií (4, 7). Z hľadiska efektivity nie je vylúčené ani spojenie aktivity týkajúcej sa hodnotenia PHSR za daný rok s návrhom nového akčného plánu.

Formulár R1 - Plán komunikácie, hodnotenia a monitoringu realizácie PHSR obce Cífer

P. č.	Časový rámec	Miesto	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	12/2014	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	PHSR	Návrh dokumentu	Uznesenie ObZ
2.	04/2015	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	PHSR – akčný plán 2015-2016	Návrh akčného plánu	Uznesenie ObZ
3.	02/2016	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2015	Kontrola uznesenia 2014, Hodnotiaci správa PHSR	Monitorov. správa 01, Uznesenie ObZ
4.	09/2016	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Akčný plán PHSR na roky 2017-2018	PHSR – Metodika vypracovania	Návrh akčného plánu
5.	02/2017	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2016	Kontrola uznesenia 2015, Hodnotiaci správa PHSR	Monitorov. správa 02, Uznesenie ObZ
6.	02/2018	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2017	Kontrola uznesenia 2016, Hodnotiaci správa PHSR	Monitorov. Správa 03, Uznesenie ObZ
7.	09/2018	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Akčný plán PHSR na roky 2019-2020	PHSR – Metodika vypracovania	Návrh akčného plánu
8.	02/2019	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2018	Kontrola uznesenia 2017, Hodnotiaci správa PHSR	Monitorov. správa 04, Uznesenie ObZ
9.	02/2020	ObÚ	občania	Materiál na rokovanie ObZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2019	Kontrola uznesenia 2018, Hodnotiaci správa PHSR	Monitorov. správa 05, Uznesenie ObZ

Zdroj: vlastné spracovanie

Monitorovanie. Proces monitorovania PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenie jeho platnosti a to na úrovni projektov (základným prvkom monitorovania je projekt, na úrovni programu sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za príslušný rok). Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých projektov (uvedené vo Formulári P2). Výstupom monitorovania je **monitorovacia správa za príslušný rok schválená v ObZ** (v prípade projektov financovaných z EŠIF aj monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v systéme ITMS). Za prípravu monitorovacej správy za projekt je zodpovedný ObÚ a za celkovú monitorovaciu správu je zodpovedný starosta. Výsledky monitorovania sú podkladom pre hodnotenie vykonávané na úrovni programu. Monitorovanie plnenia PHSR bude stálym procesom zameraným na sledovanie zmien prostredníctvom navrhnutých ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na jednotlivé projekty, ukazujú stav implementácie výstupov, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k akčnému plánu (Formulár R6) a financiám (Formulár F6). Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení na zmenu negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie korekčných opatrení. **Korekcie.** V prípade nutnosti korekcií mimo rámec pravidelného každoročného hodnotenia PHSR budú na základe podnetu starostu či komisie ObZ a materiálu predloženého do ObZ komisie obecného zastupiteľstva navrhovať a odporúčať opatrenia pre odstránenie nedostatkov a nezrovnalostí.

Hodnotenie. Proces hodnotenia sa vykonáva na úrovni programu (PHSR) systematicky a priebežne počas celého trvania programu až po predloženie správy z hodnotenia programu (2021). Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na strategické a operatívne hodnotenie. Dokument PHSR musí prejsť v rámci procesu schvaľovania procesom strategického hodnotenia v zmysle príslušných ustanovení Zákona NRSR 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (strategické hodnotenie). Operatívne hodnotenie sa zakladá predovšetkým na každoročnom hodnotení - vyhodnotenie PHSR bude prebiehať v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja každoročne hodnotiacou správou a monitorovacou správou, ktoré prejdú schvaľovacím procesom v mestskom zastupiteľstve (uvedené vo Formulári R1). Výstupom hodnotenia je **hodnotiacia správa za príslušný rok schválená v ObZ**, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí. Vstupnými údajmi pre prípravu operatívneho hodnotenia sú výsledky monitorovania - monitorovacie správy jednotlivých projektov realizovaných v rámci programu. Hodnotiace a monitorovacie správy PHSR sú podkladom pre rozhodnutia orgánov (ObZ, starosta) pri riadení realizácie programu s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov jednotlivých prioritných oblastí PHSR. Celkový plán hodnotenia je spracovaný vo Formulári R1 a R5.

Formulár R5 - Plán hodnotenia realizácie PHSR obce Cífer

Plán hodnotení PHSR na programové obdobie 2014 – 2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie (externé)		
Strategické hodnotenie dokumentu	2015	Podľa príslušných ustanovení zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
Strategické hodnotenie dokumentu		Periodicita: len vo výnimočných prípadoch vyplývajúcich zo zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
Operatívne hodnotenie (interné)		
Tematické hodnotenie časti PHSR	2016	Téma hodnotenia: téma identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.

Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a/alebo zmene stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí a/alebo zmene hodnôt ukazovateľov.
		Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2016-2020	Každoročne v zmysle príslušných ustanovení Zákona NR SR 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia primátora v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR, na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu o príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Cífer pre programové obdobie 2020-2027.

Zdroj: vlastné spracovanie

Akčný plán. Súčasťou realizačnej časti PHSR obce Cífer bude aj akčný plán spracovaný na obdobie dvoch rokov (n+2). Akčný plán bude spracovaný podľa jednotlivých prioritných oblastí a bude obsahovať všetky projekty všetkých opatrení. Podmienkou prípravy akčného plánu je schválenie Operačných programov Partnerskej dohody SR. Akčné plány sú zaradené ako príloha hlavného dokumentu.

6. FINANČNÁ ČASŤ

Vecné vymedzenie projektov jednotlivých opatrení sa premieta do finančného plánu. Finančný plán predstavuje indikatívne kvalifikované odhady pre rozpočty jednotlivých projektov, v prípadoch kde to bolo možné priamo rozpočtované náklady. Indikatívne odhady sa budú upresňovať pri prvej aktualizácii dokumentu, ktorá sa očakáva v druhej polovici roka 2015 po definitívnom schválení všetkých operačných programov Programového obdobia 2014-2020 a systému finančného riadenia EŠIF.

Tab. 32 Finančný plán realizácie programu rozvoja

	Prioritná oblasť	Rozpočtový náklad	Verejné zdroje	Z toho národné	Z toho EŠIF	Súkromné zdroje	Úverové zdroje	Iné zdroje
PO 01	Sociálna oblasť	1 400 000	370 000	18 500	351 500	30 000	1 000 000	0
PO 02	Ekonomická oblasť	2 655 000	1 870 000	127 250	1 742 750	50 000	0	735 000
PO 03	Environmentálna oblasť	690 000	680 500	30 000	550 500	0	0	9 500
PO 04	Inštitucionálna oblasť	180 000	60 000	3 000	57 000	0	0	120 000
	SPOLU	4 925 000	2 980 500	178 250	2 702 250	80 000	1 000 000	864 500

Tab. 33 Podrobný indikatívny finančný plán realizácie programu rozvoja

Opatrenie	Projekt	Rozpočtový náklad	Verejné zdroje	Z toho národné	Z toho EŠIF	Súkromné zdroje	Úverové zdroje	Iné zdroje
1.1.	1.1.1. Zabezpečenie a skvalitnenie opatrovateľskej služby v obci.	30 000	30 000	1 500	28 500	0	0	0
	1.1.2. Komplexný projekt poskytovania sociálnych služieb v obci s využitím mimorozpočtových zdrojov financovania.	30 000	30 000	1 500	28 500	0	0	0
1.2.	1.2.2. Projekt vybudovania nájomných bytov s podporou ŠFRB.	1 000 000	0	0	0		1 000 000	
	1.3.1. Projekt zachovania kultúrneho dedičstva obce – prevádzka, dobudovanie a program obecného múzea.	30 000	30 000	1 500	28 500			
	1.3.2. Organizácia kultúrnych podujatí a podpora zachovania hmotných a nehmotných pamiatok.	24 000	24 000	1 200	22 800			
	1.3.3. Komunikácia s vlastníckmi kultúrnych pamiatok v obci.	6 000	6 000	300	5 700			
1.4.	1.4.1. Projekt rekonštrukcie zdravotného strediska.	130 000	100 000	5 000	95 000	30 000		
1.5.	1.5.1. Revitalizácia areálu základnej školy, rozšírenie materskej školy a dobudovanie ZUŠ.	100 000	100 000	5 000	95 000			
	1.5.2. Projekt dobudovania športovej infraštruktúry pre deti a mládež.	50 000	50 000	2 500	47 500			
PO 01	Sociálna oblasť spolu	1 400 000	370 000	18 500	351 500	30 000	1 000 000	0
		Rozpočtový náklad	Verejné zdroje	Z toho národné	Z toho EŠIF	Súkromné zdroje	Úverové zdroje	Iné zdroje

2.1.	2.1.1. Zateplenie obvodového pláštia DK Jarná.	50 000	50 000	2 500	47 500			
	2.1.2. Rekonštrukcia - sanácia strechy Sokolovňa.	50 000	50 000	2 500	47 500			
	2.1.3. Energetické audity a štúdie verejných budov.	15 000	15 000	750	14 250			
2.2.	2.2.1. Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce.	10 000	0	0	0			10 000
2.3.	2.3.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií – priebežná príprava projektovej dokumentácie.	30 000	30 000	1 500	28 500			
	2.3.2. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií – postupná realizácia.	600 000	600 000	30 000	570 000			
	2.3.3. Dobudovanie kamerového systému v obci.	15 000	15 000	750	14 250			
	2.3.4. Koncepcia cyklochodníkovej siete v obci a okolí a jej postupná realizácia.	30 000	30 000	1 500	28 500			
2.4.	2.4.1. Výstavba novej športovej haly – aktualizácia projektovej dokumentácie.	5 000	5 000	250	4 750			
	2.4.2. Výstavba novej športovej haly – realizácia stavebnej časti a interiéru.	1 500 000	825 000	75 000	750 000			675 000
2.5.	2.5.1. Využitie obnoviteľných zdrojov energie pre ohrev vody na kúpalisku Pác.	200 000	150 000	7 500	142 500	50 000		
	2.5.2. Dobudovanie infraštruktúry služieb na kúpalisku Pác.	150 000	100 000	5 000	95 000			50 000
PO 02	Ekonomická oblasť spolu	2 655 000	1 870 000	127 250	1 742 750	50 000	0	735 000
		Rozpočtový náklad	Verejné zdroje	Z toho národné	Z toho EŠIF	Súkromné zdroje	Úverové zdroje	Iné zdroje
	3.1.1. Dobudovanie vodovodnej siete v obci a v miestnych častiach (Pác, Jarná).	200 000	200 000	10 000	19 000			
	3.1.2. Dobudovanie splaškovej kanalizácie v obci a v miestnych častiach (Pác, Jarná).	100 000	100 000	5 000	95 000			
	3.1.3. Projekt využitia budovy uzavretej ČOV po dobudovaní splaškovej kanalizácie.	10 000	10 000	500	9 500			
	3.1.4. Sprístupnenie ďalšieho zdroja pitnej vody pre vodovodnú sieť v obci.	30 000	30 000	1 500	28 500			
3.2.	3.2.1. Dobudovanie sústavy verejného osvetlenia o nové svetelné body.	15 000	15 000	750	14 250			
3.3.	3.3.1. Modernizácia zberného dvora a zvyšovanie vyseparovaného odpadu v obci.	25 000	25 000	1 250	23 750			
	3.3.2. Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu.	10 000	500	500	0			9 500
3.4.	3.4.1. Projekt protipovodňových opatrení na Suchom potoku – realizácia.	300 000	300 000	15 000	285 000			
	3.4.2. Projekt budovania odvodňovacích jarkov pri miestnych komunikáciách.	0	0	0	0			
PO 03	Environmentálna oblasť spolu	690 000	680 500	30 000	650 000	0	0	9 500
4.1.	4.1.1. Projekt elektronizácie služieb verejnej správy.	50 000	50 000	2 500	47 500			
	4.1.2. Aktualizácia rozvojových dokumentov: programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce.	10 000	10 000	500	9 500			

	4.1.3. Koncepcia financovania aktivít a projektov obce v programovom období 2014-2020 z mimorozpočtových zdrojov.	10 000	0	0	0			10 000
4.2.	4.2.1. Koordinácia na samosprávnej úrovni a na regionálnej úrovni.	100 000	0	0	0			100 000
	4.2.2. Využívanie medzinárodnej spolupráce pre rozvojové aktivity a propagáciu obce.	10 000	0	0	0			10 000
PO 04	Inštitucionálna oblasť spolu	180 000	60 000	3 000	57 000	0	0	120 000
	SPOLU	4 925 000	2 980 500	178 250	2 702 250	80 000	1 000 000	864 500

Spracovaním finančného plánu končí prvá verzia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cífer, pričom jeho aktualizácia sa očakáva v prechodnom období po nadobudnutí účinnosti zákona o podpore regionálneho rozvoja (do konca roku 2015). V čase spracovania nebol schválený systém riadenia a systém finančného riadenia EŠIF ani neboli schválené operačné programy jednotlivých EŠIF. Preto sa pozornosť spracovateľov sústredila na presné a vecné vymedzenie opatrení a projektov pokrývajúcich jednotlivé oblasti politik a jasné stanovenie priorít obce. **Strategickým cieľom rozvoja obce Cífer na roky 2014-2020 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.** Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa vychádza z poznania komplexných potrieb obce a ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jej občanov. Do riešenia širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie, občania atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. PHSR a stratégia dosiahnutia stanoveného strategického cieľa vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri realizácii intervencií na území kraja, ktorého predpokladom je vzájomná spolupráca a informovanosť kľúčových aktérov jeho rozvoja.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) predstavujú významný nástroj financovania rozvoja a poznanie presných pravidiel systému ich riadenia a finančného riadenia je pre úspešnosť PHSR kľúčová. Indikatívny finančný plán predpokladá relatívne rovnovážne vynakladanie finančných prostriedkov pre jednotlivé politiky vo väzbe na stanovené priority.